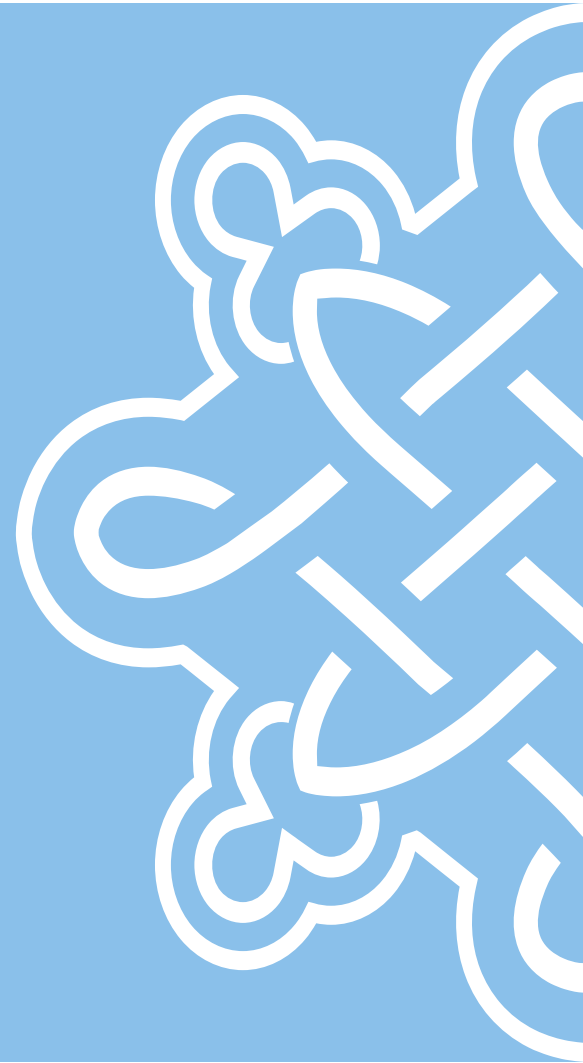




# IDŐKÖZI JELENTÉS



2020

NOVEMBER





Beszámoló az MNB  
2020 harmadik negyedévi  
tevékenységéről

2020  
NOVEMBER

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. tv. előírja, hogy az MNB a monetáris folyamatok alakulásáról és alapvető feladatai körébe tartozó egyéb lényeges kérdésekről – amennyiben törvény eltérően nem rendelkezik – legalább negyedévente jelentést készít és hoz nyilvánosságra. Az ennek az előírásnak megfelelően kialakult MNB-s publikációs rend egyik eleme az évente kétszer megjelenő Időközi jelentés.

A jelentés nem tartalmazza a Pénzügyi Békéltető Testület beszámolóját.

A jelentés a 2020. szeptember 30-ig terjedő időszak adataira épül.

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1054 Budapest, Szabadság tér 9.

[www.mnb.hu](http://www.mnb.hu)

---

# Tartalom

<b>1. Monetáris politika</b>	<b>5</b>
<b>2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása</b>	<b>12</b>
<b>3. Az MNB felügyeleti és fogyasztóvédelmi tevékenysége</b>	<b>17</b>
<b>4. Szanálás</b>	<b>27</b>
<b>5. Nemzetközi tartalékok</b>	<b>28</b>
<b>6. Készpénz-logisztikai tevékenység</b>	<b>29</b>
<b>7. Pénzforgalom és értékpapír-elszámolás</b>	<b>35</b>
<b>8. Az MNB statisztikai tevékenysége</b>	<b>37</b>



# 1. Monetáris politika

A Monetáris Tanács a szeptemberi Inflációs jelentés publikálása előtt áttekintette az inflációs és makrogazdasági folyamatokat. A járvány terjedésének lassítása érdekében bevezetett korlátozó intézkedések miatt érdemben csökkent a legtöbb ország gazdasági teljesítménye a második negyedévben. A korlátozások fokozatos visszavonásával a külső gazdasági kilátások javulni kezdtek a harmadik negyedévben, ugyanakkor több ország fertőzési görbéje újra emelkedésnek indult. A koronavírus-járvány időbeli lefutása és a világgazdaság helyreállításának sebessége körüli bizonytalanság továbbra is kiemelkedően magas.

A gazdaságok újraindulásával párhuzamosan a harmadik negyedévben javult a befektetői hangulat és mérséklődött a pénzügyi piacok volatilitása. Június óta a főbb részvényindexek többsége összességében emelkedett, miközben a kockázati indikátorok javultak a negyedév folyamán. Ugyanakkor a koronavírus-járvány terjedésének nyár vége óta tapasztalt gyorsulása a bizonytalanság fokozódásának irányába mutat, amellyel párhuzamosan a feltörekvő országok devizái jellemzően gyengültek.

A koronavírus-járvány második hulláma miatt a globálisan meghatározó jegybankok előrejelzései lényegesen visszafogottabb inflációs környezettel számolnak a következő évekre. Ennek megfelelően a jegybankok fenntartották a laza monetáris kondíciókat és folytatták gazdaságösztönző programjaikat. A harmadik negyedévben a globálisan meghatározó jegybankok közül a Federal Reserve (Fed) változatlanul nulla százalékos közelében tartotta az irányadó ráta célsávját, valamint megerősítette az eszközvásárlási programok és a likviditásnyújtó műveletek folytatását. A Fed augusztusban bejelentette, hogy a továbbiakban egy adott időszak átlagában kívánja elérni a 2 százalékos inflációs célt, miközben aszimmetrikusan reagál a munkaerőpiac kilengéseire. Az Európai Központi Bank (EKB) szintén változatlanul hagyta az irányadó rátákat és az eszközvásárlási programok paramétereit. Régióinkban a cseh és a lengyel jegybank nulla közeli szinten tartotta az irányadó rátákat, míg a román jegybank augusztusi ülésén 25 bázisponttal 1,5 százalékra csökkentette az alapkamatot. A lengyel és a román jegybank folytatta állampapír-vásárlási programját.

Hazánkban a koronavírus-járvány első hulláma alatt a legtöbb nemzetgazdasági ág termelése visszaesett, így 2020 második negyedévében a hazai GDP 13,6 százalékkal csökkent éves összevetésben. Nyár végén Európa legtöbb országához hasonlóan Magyarországon is újból emelkedésnek indult a megbetegedések száma. A kilábalás a koronavírus-járvány második hullámának megjelenésével lelassult, így a valós idejű adatok alapján a gazdasági aktivitás továbbra is elmaradt a tavalyi szintjétől. Összességében 2020-ban a magyar GDP várhatóan 5,1–6,8 százalék közötti mértékben zsugorodik, amit 2021-ben 4,4–6,8 százalék közötti bővülés követhet. A gazdasági teljesítmény 2022 fordulóján érheti el a járvány előtti szintet.

A harmadik negyedév árazási döntéseit a koronavírus-járvány következtében nagyobb változékonyság és a szokásostól eltérő szezonális mintázat jellemezte. A gazdaság újraindulását követő nyári hónapokban az infláció a toleranciasáv felső széléig emelkedett, amihez a megelőző hónapokban elmaradt átárzások érvényesítése mellett egyes esetekben az áremelések előrehozása is hozzájárulhatott. A szeptemberi inflációs előrejelzés szerint a következő negyedévekben a keresleti és kínálati súrlódások áremelő és a gyenge kereslet várhatóan egyre szélesebb körben kibontakozó dezinflációs hatásainak eredője határozza meg az inflációs alapfolyamatok alakulását. Az alapfolyamatok mérséklődésének időbeli lefutására a gazdaság helyreállításával kialakuló inflációs hatások tartóssága is jelentőséggel bír. Összességében a beérkezett adatok alapján az idei évben az infláció 3,5–3,6 százalék lehet, 2021-ben 3,4–3,6 százalékon alakul, majd 2022-től a volatilis, költségérzékeny tételek hatásainak kikutásával a 3 százalékos jegybanki célon stabilizálódik.

A hazai gazdaság fundamentumai erősek, az elmúlt évtizedben követett gazdaságpolitika fenntartotta hazánk makrogazdasági egyensúlyát, valamint csökkentette külső és belső sérülékenységét. A folyó fizetési mérleg egyenlege 2020-ban kismértékű hiányt mutat, majd fokozatosan javul. A stabilan fennmaradó külső finanszírozási képesség mellett az ország külső adósságrátái a következő években is mérséklődnek. 2020-ban a koronavírus okozta világjárvány következtében kedvezőtlenebbé váló gazdasági környezet, valamint a járvány gazdasági hatásainak enyhítése érdekében szükséges intézkedések és magasabb kiadások miatt a költségvetési hiány a GDP 7–7,5 százaléka körül alakulhat. Az államadósság-ráta 2020-ban emelkedik, azonban a gazdasági növekedés helyreállításával és a hiány mérséklődésével 2021-től ismét csökkenő pályára áll.

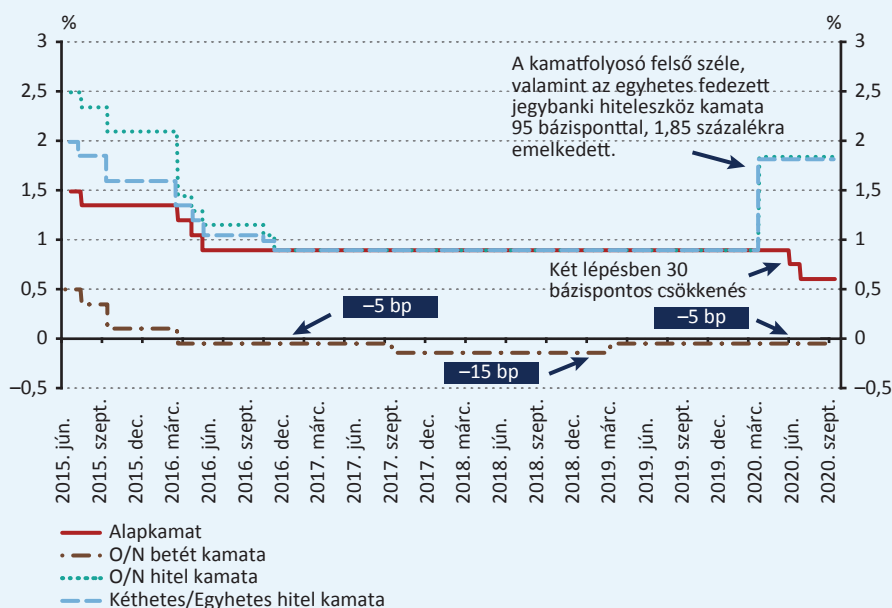
A Monetáris Tanács a szeptemberi Inflációs jelentés alappályája körül két alternatív forgatókönyvet emelt ki. A globális koronavírus-járvány okozta gazdasági visszaesésből való „W” alakú kilábalást feltételező alternatív forgatókönyv az alappályánál enyhén alacsonyabb hazai inflációs és érdemben visszafogottabb növekedési pálya felé mutat. A feltörekvő piacokkal szembeni kockázatkerülés növekedése alternatív pálya esetében az infláció magasabb az alappálya előrejelzésnél. A kiemelt forgatókönyvek mellett a Monetáris Tanács további alternatív scenárióként az élelmiszerárak tartós emelkedését és a versenyképességi reformok megvalósulását valószínűsítő pályákat tárgyalta.

A tavaszi sikeres pénzügyi stabilizációt követően a járvány elleni gazdasági védekezés második szakaszában a gazdasági növekedés helyreállítása került fókuszba. Ennek támogatása a jegybank számára is kiemelt jelentőségű, a gazdaság helyreállása az inflációs cél eléréséhez is szükséges. A Monetáris Tanács – a júniusi 15 bázispontos csökkentést követően – júliusban további 15 bázisponttal mérsékelte a jegybanki alapkamatot (1. ábra). A Monetáris Tanács szerint az alapkamat 0,60 százalékos szintje fenntartható módon támogatja az árstabilitást, a pénzügyi stabilitás megőrzését és a gazdasági növekedés helyreállítását. A kamatsökkentés hatása kiszámíthatóan és széles körben megjelent a piaci kamatokban. Az alapkamatnak koordináló szerepe van, és négy évnyi változatlanlansága miatt a kamatsökkentés fontos üzenetértékkel bírt a gazdasági szereplők számára. Emellett a stabilitás megőrzése változatlanul kiemelt szempont, így az alapkamat új szintje mellett is megmarad a megfelelő biztonsági távolság a nullaközeli tartománytól.

A Monetáris Tanács megítélése szerint – összhangban a szeptemberi Inflációs jelentés kiemelt kockázati pályájával – a feltörekvő piacokkal szembeni kockázatkerülés felerősödése jelenti a legnagyobb kockázatot az inflációs kilátások szempontjából a következő negyedévekben. Az MNB egyértelmű szándéka elkerülni, hogy a bizonytalan globális piaci környezet az inflációs kockázatok emelkedését okozza. Ezzel összhangban 2020. szeptember 24-én a jegybank az egyhetes betéti rátát 0,60 százalékról 0,75 százalékra módosította. Az egyhetes betéti eszköz kamatát az MNB továbbra is a heti tenderek keretében határozza meg, amellyel a feltörekvő piacokkal szembeni kockázatkerülés felerősödésére reagál. Ameddig az inflációs kockázatok indokolják, addig a jegybank az alapkamat és az egyhetes betéti eszköz kamata között különbséget tart fenn.

Az MNB számára kiemelt szempont, hogy a rövid oldali kamatok minden részpiacon és minden időszakban a Monetáris Tanács által optimálisnak tartott rövid oldali kamatszinttel összhangban alakuljanak. A jegybank ennek biztosítása érdekében kezdte meg 2020 szeptemberében a devizaliquiditást nyújtó swapeszközöknek újbóli alkalmazását. Az aktív jegybanki jelenlét következtében a negyedév végén nem jelentek meg feszültségek a swappiacon. A hozamgörbe rövid oldalán végrehajtott lépések hozzájárulnak a monetáris kondíciók stabilitásának megőrzéséhez és ezen keresztül az árstabilitás fenntartásához.

**1. ábra**  
A Magyar Nemzeti Bank irányadó eszközeinek alakulása



Forrás: MNB.



Az MNB 2020 augusztusától a monetáris transzmisszió hatékonyságának és az állampapírpiacon stabil likviditási helyzetének megőrzése érdekében 40 milliárd forintra növelte meg a heti állampapír-vásárlások mennyiségét. A jegybank heti vásárlásainak összegét rugalmasan alakítja, a vásárlásokat a hosszabb futamidőkre fókuszálva hajtja végre. A Monetáris Tanács az állampapír-vásárlási programot tartós piaci jelenlét mellett, folyamatosan, a szükséges mértékben fogja használni.

A jegybank 2019. július 1-jén elindította a Növekedési Kötvényprogramot (NKP). A program egyes paramétereinek elmúlt időszakban bekövetkezett módosításai hozzájárulnak ahhoz, hogy a vállalati szektor nagyobb mértékben támaszkodjon a bankhitelnek alternatívát jelentő kötvénykibocsátáson keresztül megvalósuló forrásbevonási módra. A magas kihasználtságra tekintettel a Monetáris Tanács az NKP keretösszegét 2020. szeptemberben 450 milliárd forintról 750 milliárd forintra emelte. Az NKP keretében a harmadik negyedév végéig 34 vállalat összesen 37 kötvénysorozat sikeres kibocsátását hajtotta végre, aminek köszönhetően több mint 650 milliárd forintnyi forrást tudtak bevonni. Az NHP Hajrá keretében a harmadik negyedév végére már több mint tizenkétezer hazai vállalkozás kötött hitel- vagy lízingszerződést, 800 milliárd forintot meghaladó összegben. A programok keretei között kibocsátott többlet pénzmennyiséget az MNB továbbra is a preferenciális betéti eszköz segítségével, teljes mértékben semlegesíti.

A Monetáris Tanács szerint a kialakított rövid és hosszú oldali monetáris kondíciók fenntartható módon támogatják az árstabilitást, a pénzügyi stabilitás megőrzését és a gazdasági növekedés helyreállítását. A jelenlegi, gyorsan változó környezetben kiemelten fontos, hogy a rövid oldali hozamok biztonságos távolságban maradjanak a nullaközei tartománytól. Az MNB a koronavírus-járvány időszakában is elkötelezett az árstabilitás fenntartása mellett. Ezért a Tanács folyamatosan értékeli a beérkező adatokat, kiemelt figyelemmel követi a gazdaság helyreállításával kialakuló inflációs hatások tartósságát, valamint a pénzpiaci folyamatok lehetséges inflációs hatásait. Amennyiben az inflációs kilátások megváltozása indokolttá teszi, az MNB készen áll a megfelelő eszközök alkalmazására.

## A MONETÁRIS POLITIKAI ESZKÖZTÁR VÁLTOZÁSAI

A Monetáris Tanács július 21-i ülésén az alapkamatot másnapi hatállyal 0,75 százalékról 0,6 százalékra csökkentette. A kamatfolyosó alsó és felső széle az időszakban nem változott, az egynapos betéti kamat mértéke -0,05 százalék, az egynapos és egyhetes jegybanki fedezett hitelek kamata pedig 1,85 százalék maradt.

Figyelemmel a vírushelyzet következtében továbbra is fennálló piaci bizonytalanságra, a Monetáris Tanács szeptember 8-i ülésén a monetáris transzmisszió hatékonyságát növelő és a jegybanki eszköztár egyszerűsítését szolgáló lépésekről döntött, amelyek kiemelt eleme volt, hogy a monetáris transzmisszió erősítése érdekében a forintlikviditást nyújtó swapeszköz rendszeres meghirdetése mellett szükséges esetekben jegybanki devizalikviditást nyújtó swaptenderek alkalmazására is sor kerül. Az MNB ezzel az eszközzel biztosította, hogy a hazai FX swappiaci hozamok negyedév végi volatilitása a korábban megfigyeltékhez képest érdemben csökkenjen, és a hozamok folyamatosan összhangban legyenek a Monetáris Tanács által meghatározott rövid oldali kamatszinttel. Az MNB devizaswaptenderei 2020. szeptember 18. és 30. között sikeresen simították a negyedév végi swappiaci folyamatokat: az összesen négy tenderen az MNB mintegy 1,1 milliárd eurót bocsátott a bankrendszer rendelkezésére. Az aktív jegybanki jelenlét következtében a szeptember végén átnyúló swappiaci jegyzések – a korábbi negyedévekkel szemben – nem mutattak feszültséget.

A Monetáris Tanács a bankrendszeri likviditás számottevő bővülése miatt 2020. október 1-jei hatállyal visszaállította a hitelintézetek alultartalékolása esetén alkalmazott szankciót, melyet a koronavírus-járvány hatásaira reagálva 2020. március 24-i hatállyal függesztett fel. A megelőző időszakban megemelkedett bankrendszeri likviditás már nem tette szükségessé az intézkedés fenntartását. Emellett döntés született róla, hogy 2020. október 1-jétől a tartalékszámra kötelező tartalék feletti részére a mindenkori jegybanki O/N betéti kamatláb vagy 0 százalék közül az alacsonyabbat fizeti az MNB.

A hosszú fedezett hiteleszközt tekintve az MNB arról döntött, hogy további tendereit csak a 3 és 5 éves futamidőket hirdeti meg, azzal, hogy az éven belüli – 3, 6 és 12 hónapos – futamidők továbbra is az eszköztár részei maradnak. Technikai egyszerűsítés keretében megszűnt a befektetési alapok fedezett hiteleszközhöz való közvetett (banki szereplőkön keresztül) hozzáférése, a közvetlen hozzáférés ugyanakkor továbbra is változatlan formában elérhető marad.

## A jegybanki eszközök igénybevétele és a rövid futamidejű hozamok alakulása

2020 harmadik negyedévében a bankrendszer átlagos nettó forintlikviditása (elszámolási és azonnali elszámolási számlák egyenlege, preferenciális, egynapos és egyhetes betétek egynapos és egyhetes hitelekkel csökkentett értéke) az időszak egészét tekintve átlagosan 3360 milliárd forintot tett ki. A havi átlagok időbeli sorrendben 2995, 3228, illetve 3588 milliárd forintos növekvő tendenciát mutatnak. A maximális érték 2020. szeptember 11-én 3992 milliárd forint, ezután a negyedév végéig a nettó likviditás csökkenésbe váltott, a záró érték 2878 milliárd forint.

A bankrendszeri likviditást elsősorban az MNB műveletei, azon belül is kiemelten a hosszú hiteleszköz bővítette, a készpénzállomány bővülése pedig ennél kisebb mértékben szűkítette. A Kincstári Egységes Számla likviditási hatása a fentieknél jóval kisebb mértékű bővülést okozott az időszak végéig.

A bankrendszer összesített tartalék-kötelezettsége az időszakban 258-264 milliárd forintot tett ki, minimális ingadozással az egyes hónapok között. A tartalékszámok átlagos állománya – beleértve az azonnali tartalék számlák egyenlegeit is – ugyanezekben a hónapokban rendre 288, 294, illetve 302 milliárd forintra rúgott. A Monetáris Tanács március 24-én azonnali hatállyal felmentést adott a hitelintézeteknek a tartalékkötelezettség nemteljesítésének szankciója alól, ezzel együtt a banki számlaegyenlegek – a második negyedévhez hasonlóan – továbbra is minden hónapban meghaladták a kötelezettség összegét. A kumulált túltartalékolás hóvégi egyenlegei időrendben 10, 12, illetve 14 milliárd forint alakultak.

A fölös likviditás a jegybanki egyhetes, egynapos, illetve preferenciális betéti eszközökben helyezhető el. A fenti betéti eszközök közül a bankrendszer a legnagyobb mértékben az egyhetes eszközt használta. Az MNB az időszak folyamán 13 tendert tartott, minden alkalommal az összes benyújtott ajánlatot elfogadva. A tenderenként elfogadott ajánlatok összege 1670-2503 milliárd forint között szóródott, az átlagos elfogadás 2180 milliárd forintot tett ki. Az eszköz kamatozása az időszak utolsó tenderéig az alapkamattal egyezett meg: 2020. július 2-től 16-ig 75 bázispont, majd az alapkamat 60 bázisponttal történő csökkentésével július 23-tól szeptember 17-ig 60 bázispont volt. A negyedév utolsó tenderén, szeptember 24-én a meghirdetés 15 bázisponttal az aktuális alapkamat fölött, 75 bázisponton történt.

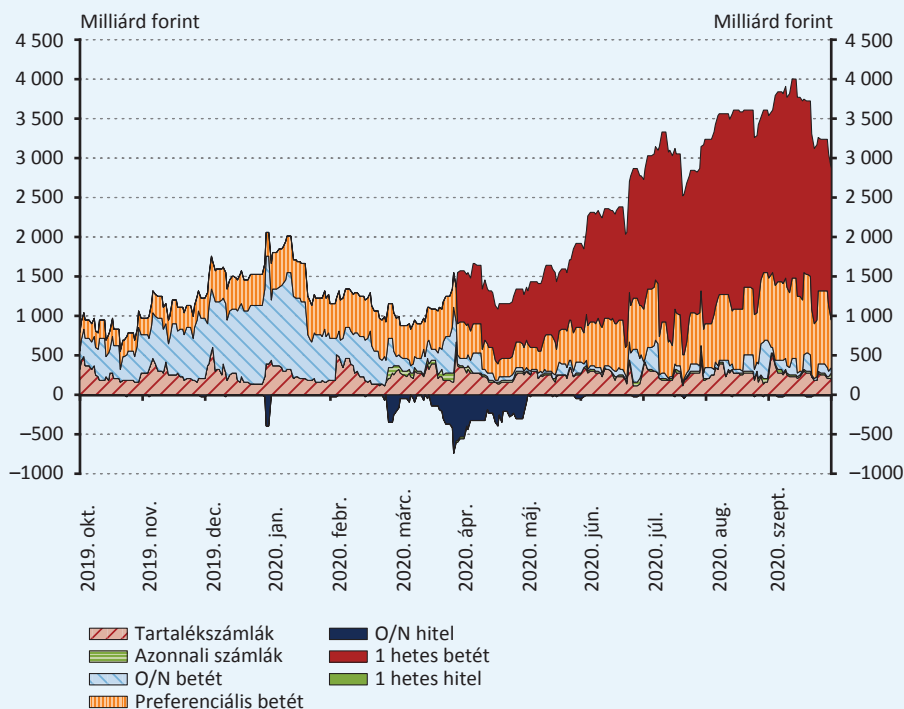
A preferenciális betételhelyezési lehetőség a jegybanki programokban való részvételhez kötött. Az eszközben elhelyezhető összeg a Növekedési Hitelprogram (NHP) egyes konstrukcióiban a bankok által folyósított összegből, valamint a Növekedési Kötvényprogram (NKP) kibocsátásaiban való banki részvételből és a program keretében történt jegybanki vásárlásokból adódik. 2020. május 4-től a preferenciális betét átmenetileg sávós kamatozásúvá alakult. Az NHP Hajrá és az NKP konstrukciók keretében megvalósuló, 2020. április 7. után kibocsátott hitel- illetve kötvényállománynak megfelelő összegben az MNB az alapkamattal magasabb, 4 százalékos kamatot fizet 2021 közepéig, illetve végéig (programtól, illetve hitelcéltől függően), míg a korábbi kibocsátásokhoz kapcsolódó rész továbbra is jegybanki alapkamaton kamatozik.

A preferenciális betéti limitek összevont értéke júliusban 770, augusztusban 952, szeptemberben pedig 1152 milliárd forintot tett ki. A preferenciális betétben elhelyezett összegek átlagos állománya az időszak hónapjaiban dinamikusan növekedett, és rendre 610, 768, illetve 931 milliárd forintra rúgott. Ebből a fenti 4 százalékos kamatra jogosult állomány (Preferenciális betét Plusz) havi értéke 116, 292, illetve 491 milliárd forint volt.

Az O/N betét állománya – az eszköz -5 bázispontos kamata miatt – az egyhetes betét április eleji meghirdetése óta alacsony szinteken stabilizálódott. Nagyobb összegű elhelyezés jellemzően az áfa-fizetési időszak nagyobb bizonytalansága mellett, illetve vélhetően előre nem látott, nagyobb összegű pénzmozgások következtében történik. Emellett néhány, passzívabb treasury-vel rendelkező, és jellemzően kisebb bank helyez el rendszeresen nagyobb összeget a betétben. Az MNB-nél O/N betétben elhelyezett pénzeszközök átlagos állománya az időszak egészében 128 milliárd forintot tett ki.

A negyedév folyamán egynapos fedezett hitelt 26 alkalommal vettek fel a bankok, egyhetes hitelt pedig nem vettek igénybe. A hitelfelvételek átlagos állománya a likviditásbővítéssel összhangban alacsony, mintegy 3 milliárd forint.

**2. ábra**  
A jegybank betéti és hiteleszközeinek igénybevétele



Forrás: MNB.

A forintlikviditást nyújtó jegybanki FX-swapok első félév végi állománya 1884 milliárd forint volt, mely a harmadik negyedév végére 1714 milliárd forintra apadt. Szeptember utolsó két hetében a swappiaci feszültségek csökkentésére meghirdetett eurolikviditást nyújtó swaptenderek miatt az MNB nem tartott forintlikviditást nyújtó swaptendert, így a negyedévben összesen 11 forintlikviditást nyújtó tender került meghirdetésre. A tendereken mindig a lejáró állomány került meghirdetésre egyenletes eloszlással. Így az MNB minden említett futamidőn 98 milliárd forint mennyiséget hirdetett meg. Az összkéréslet 2187, míg a teljes elfogadott mennyiség 362 milliárd forintra rúgott (ebből 307 milliárd forint 12 hónapon, a többi pedig 6 hónapon). A legnagyobb kereslet 12, illetve 6 hónapon (9,0-szeres, illetve 6,5-szörös) jelentkezett. Az MNB jobbra a lejáró mennyiségeket újította meg, kivéve az időszak első két tenderét (július 6. és július 13.), illetve szeptember utolsó két hetét. Július első hetében 24 milliárd forint lejáró állomány mellett nem érkezett ajánlat, július második hetében pedig a lejáró 19 milliárd forintból – az MNB számára nem elfogadható hozamszintek miatt – csupán 11 milliárd forint került megújításra. Szeptember utolsó két hetében – a negyedév végi swappiaci feszültségek csökkentésére meghirdetett eurolikviditást nyújtó swaptenderek miatt – az MNB nem tartott forintlikviditást nyújtó swaptendereket.

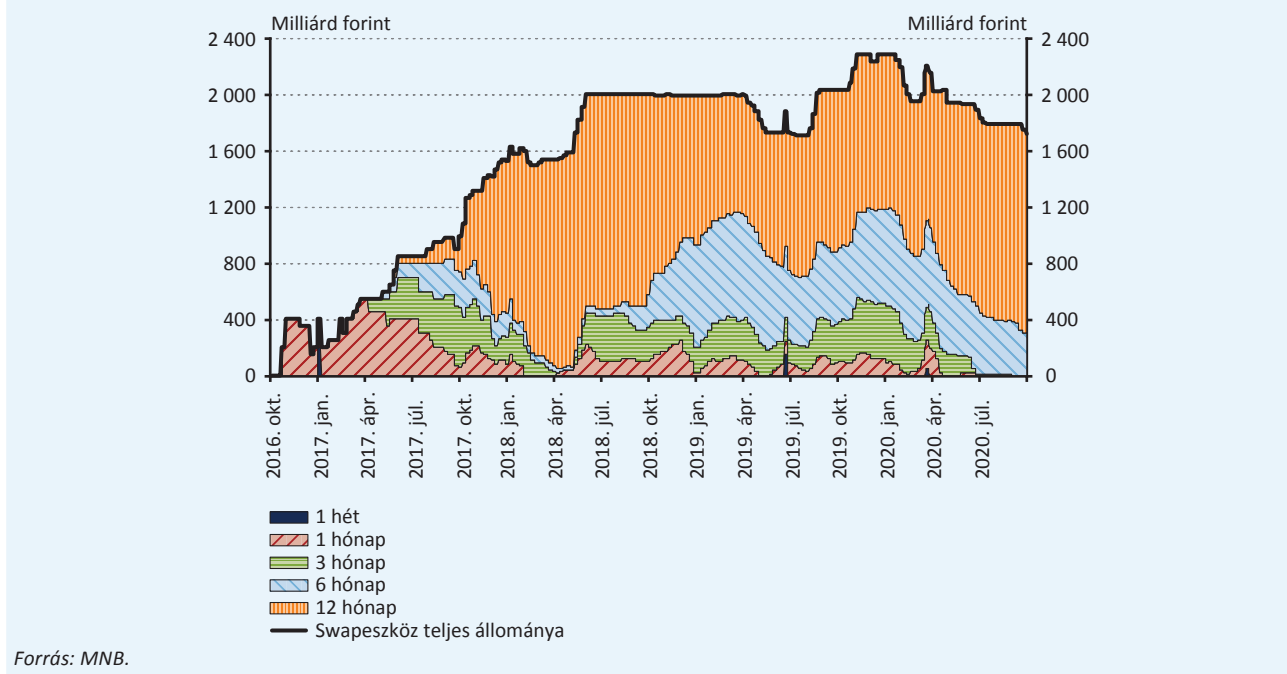
**1. táblázat**

Jegybanki FX-swap tenderek száma, meghirdetett és elfogadott mennyiségek milliárd forintban

Futamidő	Tenderek száma	Meghirdetett mennyiség	Összes ajánlat	Elfogadott mennyiség
1 hónap	11	98	98	0
3 hónap	11	98	398	0
6 hónap	11	98	643	55
12 hónap	11	98	887	307
<b>Összesen</b>	<b>44</b>	<b>393</b>	<b>2026</b>	<b>362</b>

A jegybanki FX-swapok összesített állománya szeptember végén 6 hónapon 306, 12 hónapon 1408 milliárd forintot tett ki, a többi futamidőn nem volt állomány. Az állomány összetételét tekintve a legnagyobb súlyú, 12 hónapos swapok aránya a negyedév végén 82 százalék volt.

**3. ábra**  
A jegybanki FX-swap állomány alakulása



Az előző negyedévek swappiaci feszültségeinek hatására az MNB szeptember folyamán eurolikviditást nyújtó swaptendereket hirdetett meg a lehetséges hozamingadozások csillapítására. Az MNB összesen 4 tendert tartott, szeptember 18-án, 25-én, 29-én és 30-án, mindegyiket a negyedév végén átvélvő, október 1-jei lejáráttal. Az első két tenderen fellépő teljes kereslet, 1104 millió euro (milliárd forint) elfogadása mellett és a jegybanki kommunikáció hatására a piacot nyugalom és alacsony volatilitás jellemezte. Az utolsó két tenderen nem érkezett ajánlat, és a negyedév végén piaci feszültség sem lépett fel.

Az MNB hosszú hiteleszköze az időszak elején 3, 6 és 12 hónapon, valamint 3 és 5 éven került meghirdetésre. Szeptember 8-án a Monetáris Tanács a legfeljebb 1 éves futamidők tendereinek felfüggesztéséről döntött, a monetáris politikai eszköztárban való megtartásuk mellett. Így az ezt követő 4 tenderen már csak a 3, illetve az 5 éves futamidő került meghirdetésre. Az MNB a vizsgált időszakban 14 tenderen kizárólag 5 éves futamidőn fogadott el 615 milliárd forint értékben ajánlatot, 1865 milliárd forint összesített kereslet mellett. A hosszú hiteleszköz teljes állománya félév végéről szeptember végéig 1249-ről 1864 milliárd forintra nőtt.

Az MNB a harmadik negyedévben kezdődően újra növelte aktivitását az állampapír-piacon. A másodpiaci vásárlások az időszak végén 434 milliárd forint névértéket tettek ki. Ennek többsége, 359 milliárd forint a heti aukciós vásárlások keretében került elfogadásra.

Az MNB Jelzáloglevél-vásárlási programját tekintve szeptember végéig összesen 195 milliárd forint névértékben vásárolt az MNB jelzálogleveleket: ebből 87,4 milliárd forintot elsődleges kibocsátások keretében, míg a másodlagos piacon 107,9 milliárd forint névértékben.

A kamattranszmisszió szempontjából kitüntetett jelentőségű három hónapos BUBOR jegyzések 60 és 77 bázispont között ingadoztak, az időszakot a maximális értéken zárva. A 3 hónapos diszkontkincstárjegy (DKJ) hozamok 15 és 51 bázispont között alakultak, növekvő tendencia mellett.

## NÖVEKEDÉSI HITELPROGRAM ÉS NÖVEKEDÉSI KÖTVÉNYPROGRAM

**2020. áprilisban elindult az NHP új, szélesebb felhasználási lehetőséget biztosító, a vállalkozások megváltozott igényeihez jobban igazodó NHP Hajrá elnevezésű konstrukciója 1500 milliárd forintos keretösszeggel.** Az új konstrukció a legfontosabb paraméterei és a lebonyolítás módja tekintetében megegyezik az NHP korábbi szakaszaival. Az NHP Hajrá keretében folyósított hitelvolumenből fakadó banki többletlikviditást – az NHP *fix*-hez hasonlóan – az MNB a preferenciális betéti eszközzel sterilizálja, így a program hatása likviditási szempontból semleges. 2020. július elején az MNB tovább szélesítette az NHP Hajrá igénybevételi lehetőségét, hogy a konstrukció nagyobb mértékben támogassa a kkv-k kedvező forráshoz jutását és ezzel a gazdaság élénkítését. Az NHP Hajrá keretében 2020. szeptember végéig a hitelintézetek több mint 12 000 kkv-val kötöttek szerződést 800 milliárd forintot meghaladó összegben; az addig lehívott hitelállomány meghaladja a 670 milliárd forintot.

A jegybank 2019-ben elindított vállalati kötvénycsúszási programja, a Növekedési Kötvényprogram fontos szerepet játszik abban, hogy a hazai vállalatok diverzifikálhassák forrásbevonási szerkezetüket. Az NKP a kötvénypiaci likviditás növelésén keresztül hozzájárulhat a monetáris politikai transzmisszió hatékonyságának javulásához, mivel a jegybanki kamatdöntések hatékonyabb érvényesülését biztosíthatja a vállalatok forrásellátottságát biztosító piacok közötti egészséges verseny jelenléte. Az NKP iránti jelentős érdeklődést mutatja, hogy 2020. szeptember végéig több mint 250 vállalat regisztrált a kötvényprogramba és 34 vállalat összesen 37 kötvénysorozat sikeres kibocsátását hajtotta végre az NKP keretében, aminek köszönhetően a résztvevők több mint 650 milliárd forintnyi forrást tudtak bevonni.

A koronavírus okozta negatív reálgazdasági és pénzügyi következmények tompítására, valamint a gazdaság újraindításának megalapozására tekintettel a Monetáris Tanács 2020. április 7-i ülésén döntött a Növekedési Kötvényprogram egyes paramétereinek a módosításáról. A jegybank egy vállalatcsoporttal szembeni maximális kitétsége 20 milliárd forintról 50 milliárd forintra, a programban vásárolható értékpapírok futamideje pedig 10 évről 20 évre emelkedett. A jegybanki maximális kitétség növelése támogatja, hogy a vállalati szektor nagyobb mértékben támaszkodjon a bankhitelnek alternatívát jelentő forrásbevonási módokra, miközben a vásárolható kötvények futamidejének bővítése pedig lehetőséget ad arra, hogy a vállalatok fenntartható, stabil és hosszútávú finanszírozáshoz jussanak. Figyelembe véve az NKP eddigi eredményeit a vállalati kötvénypiac likviditásának növelése és a vállalatok forrásbevonásának diverzifikálása terén, valamint az NKP jegybanki vásárlásokra fordítható forrásainak magas kihasználtságát, a Monetáris Tanács a keretösszeget 2020. szeptember 23-i hatállyal 450 milliárd forintról 750 milliárd forintra emelte.

## 2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása

Az MNBtv. értelmében a jegybank elsődleges célja az árstabilitás elérése és fenntartása. Az MNB elsődleges céljának veszélyeztetése nélkül a rendelkezésére álló eszközeivel támogatja a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának fenntartását, ellenálló képességének növelését, a pénzügyi közvetítőrendszer gazdasági növekedéshez való fenntartható hozzájárulását, illetve a Kormány gazdaságpolitikáját. Az MNB emellett a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerében betöltött tagságához kapcsolódó mandátumánál fogva ellátja az Európai Bankhatóság, az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság, az Európai Értékpapír-piaci Hatóság és az Európai Rendszerkockázati Testület hatásköréből eredő, MNB-re háruló feladatokat, továbbá ellátja a hazai pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét, valamint szanalási hatóságként is eljár.

A koronavírus-járvány kedvezőtlen hatásai miatt megemelkedett a pénzügyi rendszerben tapasztalt stresszszint, de a hazai bankrendszer továbbra is stabil, a kihívásokkal teli gazdasági környezetben is erős sokkellenálló-képesség jellemzi. A bankok megfelelő tőkepufferrel és jelentős likviditási tartalékokkal rendelkeznek. Ugyanakkor a bankrendszer jövedelmezősége érdemben romlott a hitelkockázatok növekedése miatt, 2020. szeptember végéig az előzetes egyedi banki adatok alapján mindössze 197 milliárd forint adózott eredményt ért el, ami az előző év azonos időszakához képest 200 milliárd forintos csökkenést jelent. A hitelintézetek mindegyike teljesíti a jogszabályi tőkemegfelelést, a nagybankok esetében pedig valamennyi bank tőkemegfelelési mutatója legalább 2 százalékponttal meghaladja a rá vonatkozó tőkekövetelmény szintjét. A bankszektor továbbra is magas szabad tőkepufferrel rendelkezik, de ezek szektoron belüli eloszlása koncentrált.

### A PÉNZÜGYI RENDSZER LEGFONTOSABB FOLYAMATAI

A lakosság és a vállalkozások hitelállománya dinamikus bővülést mutatott 2019-ben, idén azonban a koronavírus-járvány kedvezőtlen gazdasági hatásai miatt a szabályozói eszközök aktív támogatása mellett is nagyfokú a bizonytalanság övezi a hitelezést. Ugyanakkor az év végéig általánosan, 2021 első félévében pedig egyes ügyfélszegmensekre vonatkozó fizetési moratórium támogatólag hat a hiteldinamika fenntartására mindkét hitelszegmensben.

A hitelintézetek háztartási hitelállománya szeptember végén, éves összevetésben 16 százalékkal bővült (4. ábra) a folyósítások és törlesztések eredőjeként. A koronavírus-járványhoz kapcsolódó folyamatok (keresleti oldalon az izolációs lépések, kínálati oldalon a hitelfeltételek szigorítása) eredményeként a második negyedévben bekövetkezett csökkenés után a harmadik negyedévben már ismét emelkedett az új hitelkihelyezések volumene. A lakáshitelek kibocsátásában – szorosán követve az ingatlanpiaci tranzakciók számának alakulását – a második negyedévben kisebb csökkenés volt megfigyelhető, a harmadik negyedévben azonban már 9 százalékkal nagyobb volumen került kihelyezésre, mint 2019 azonos időszakában. A személyi kölcsönök esetében azonban jelentős visszaesés következett be, az új szerződéskötések értéke mintegy fele az egy évvel korábbinak, melyben szerepet játszott a bankok kockázatvállalási hajlandóságának csökkenése, valamint az év végéig bevezetett alacsonyabb THM-korlát.

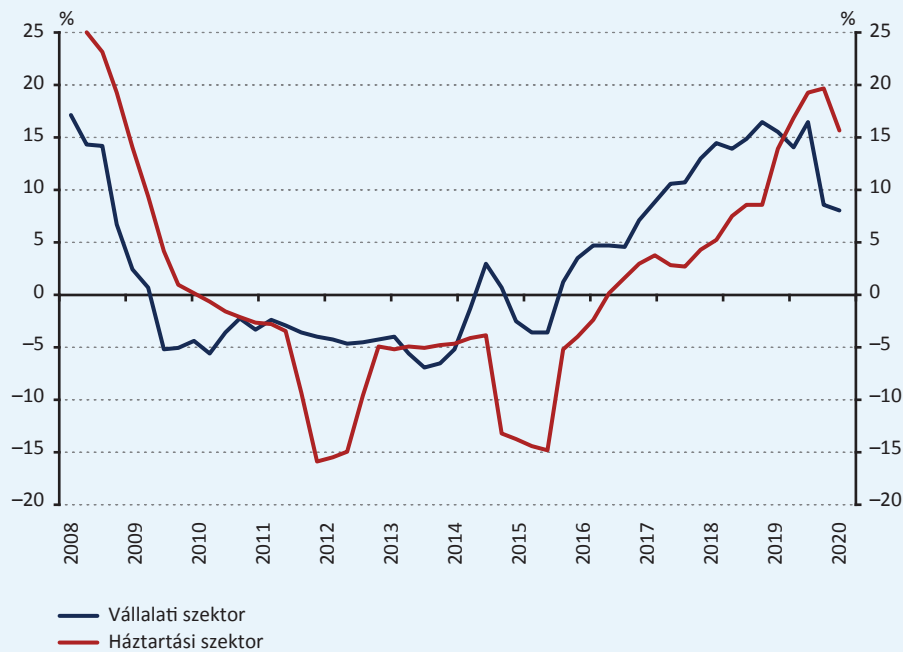
Az elmúlt évek folyósításai esetében a kamatkockázat mérséklését a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel (MFL) termékek elterjedése is segítette, amelyek több mint kétharmadát teszik ki a legalább 5 éves kamatperiódusú hitelkihelyezéseknek. A fennálló állomány kamatkockázata is mérséklődött: az éven belül változó kamatozású hitelek aránya 44 százalék alá csökkent 2020 első felének végére. A 2019 júliusától elérhető babaváró támogatáshoz kapcsolódó hitelfelvétel is kisebb mértékben esett vissza a koronavírus-járvány első hulláma során, mint a piaci fedezetlen lakossági hitelezés. A babaváró hitelek iránti kereslet a kezdeti időszak havi 100 milliárd forintot is elérő igénylései után havi 50 milliárd forint körül stabilizálódott, és szeptember végéig összesen 941 milliárd forintot tett ki. A babaváró hitelfelvevők többsége jó minőségű ügyfélnek számít, alacsony jövedelmi kifizettség jellemző rájuk, döntő többségük megkapja az igényelhető maximális 10 millió forintos hitelösszeget.

A vállalati hitelállomány éves növekedése 8 százalékot tett ki 2020. szeptember végén. Az elmúlt 12 hónap tranzakciós bővülése 652 milliárd forint volt, ami 42 százalékkal maradt el a megelőző egy év összesített tranzakcióitól. Az állomány mérséklődését a vállalatok által igénybe vett moratórium, az NHP, valamint az állami intézményekhez köthető hitel- és

garanciaprogramok részben tompították. Az NHP *fix* konstrukció keretében annak 2020. május végi lezárásáig 564 milliárd forintnyi hitel- és lízingszerződést kötöttek a hitelintézetek a hazai kkv-kal.

Az MNB 2020. április 20-án indította el az NHP legújabb konstrukcióját Hajrá néven, 1500 milliárd forintos keretösszeggel, amely a korábbi szakaszoknál is kedvezőbb feltételekkel, szélesebb körű felhasználási lehetőséggel biztosít forrást a kkv szektornak. 2020. szeptember végéig a hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások több mint 12 000 kkv-val kötöttek szerződést 800 milliárd forintot meghaladó összegben; az addig lehívott hitelállomány meghaladja a 670 milliárd forintot. A megkötött szerződések volumenének mintegy 30 százaléka új beruházási hitel vagy lízing, 55 százaléka forgóeszközhitel, 15 százaléka pedig meglévő beruházási hitel kiváltásához kapcsolódó ügylet volt.

**4. ábra**  
A vállalati és a háztartási hitelállomány éves növekedési ütemének alakulása

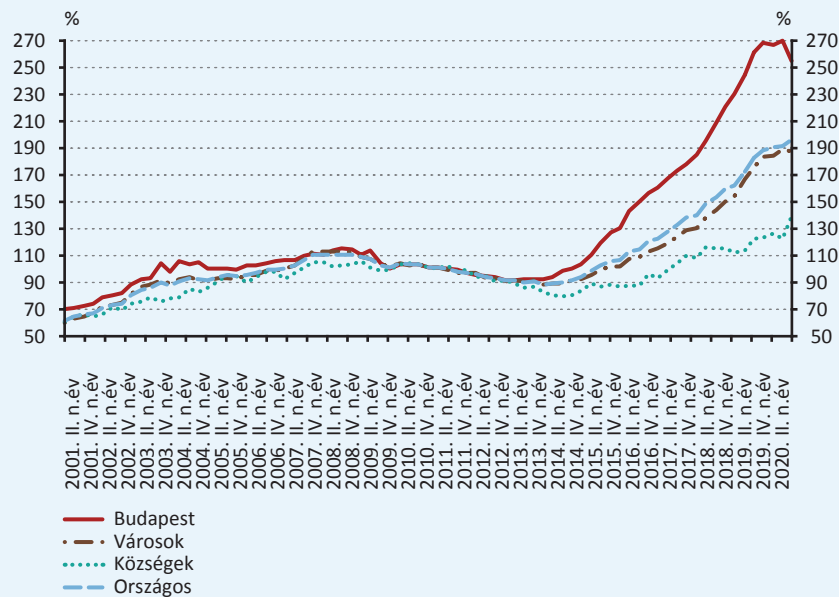


Megjegyzés: Hitelintézeti szektor.

Forrás: MNB.

2020 második negyedében folytatódott a hazai lakásárak éves növekedési ütemének mérséklődése (5. ábra), országosan a 2019. év végi 17,9 százalékról 7,5 százalékra csökkent a lakóingatlanok drágulása. A fővárosban a második negyedében érdemben korrigáltak a lakásárak, negyedéves alapon 5,6 százalékos csökkenés volt megfigyelhető. 2020 második negyedében a koronavírus-járvány következtében jelentősen, 34 százalékkal visszaesett a lakáspiaci tranzakciók száma 2019 második negyedéhez képest. A piacon megfigyelhető alku nagyságának a korábbi évekhez viszonyított emelkedése a kínálattal szembeni alacsonyabb keresletre utal. A tavaszi hónapok alacsony tranzakciószáma után júniustól az adásvételek száma már meghaladta az előző év azonos időszakában mért szintet, amiben egyrészt az elhalasztott lakásvásárlások, másrészt a MÁP+ 2019 nyarán történő bevezetésének keresletcsökkentő hatása miatt előállt alacsonyabb bázis is közrejátszhatott. A meglévő támogatások és a kedvező finanszírozási feltételek mellett a Kormány által bejelentett 2021. január 1-től induló új otthonteremtési kedvezmények a jövő év elejétől érdemi támaszt adhatnak a következő években a lakáspiaci keresletnek, a támogatások elindulásáig azonban a vásárlók kívárhatnak. Az új otthonteremtési kedvezmények részeként bejelentett 2021. január 1-től induló és 2022 végéig megkezdett építkezésekre vonatkozó kedvezményes 5 százalékos lakásáfa a jövő év elejétől érdemben élénkítheti a lakásfejlesztési aktivitást. A kedvezményes lakásáfa a korlátozott időtartama miatt inkább az elkövetkező 5-6 évre jelent majd addicionális lakásépítéseket.

**5. ábra**  
**A nominális MNB-lakásárindex településtípusonként megbontva (2010 = 100%)**



Forrás: MNB.

A hazai kereskedelmiingatlan-piac első féléves folyamatai a kockázatok növekedését eredményezték. A szállodák számottevő forgalomcsökkenést szenvedtek el, a hazai szállodakapacitások több mint fele hetekig zárva volt a tavaszi hónapokban és előretekintve is a turizmus lassú visszatérésével kell számolni. Az irodák iránti kereslet éves összevetésben 31 százalékkal csökkent, a kihasználatlansági ráta 7,3 százalékra nőtt június végére. A kiskereskedelmi ingatlanok kihasználatlansága szintén növekedett, amit a bérleti díjak csökkenése kísért. Eddig az ipar-logisztika szegmens bizonyult a leginkább válságállóknak, ahol éves összevetésben az első félév kereslete nőtt. A nyár folyamán elindult gazdasági visszarendeződésben a koronavírus-járvány második hulláma megtorpanást okozott, ami elhúzódó kilábalási periódust vetít előre. Továbbá a járvány hatására megváltozó piaci igények is visszafogottabb keresletet támasztanak a kereskedelmi ingatlanok piacán. A befektetési hozamok évek óta tartó csökkenő tendenciája nem folytatódott, 2019. év végéhez képest szegmensenként 25–75 bázisponttal emelkedtek az elsődleges hozamok. A befektetők számára leginkább bizonytalanságot okozó tényezők közül 2020 első félév végén a mérsékelt gazdasági növekedés, a bérlők fizetési képessége és a finanszírozási feltételek szigorodása került a lista elejére. A kereskedelmi ingatlanok a kilábalás elhúzódása miatt leértékelődhetnek, ami a pénzügyi rendszer stabilitására több csatornán keresztül is hatást gyakorolhat. A bankrendszer tőkeellátottsága azonban megfelelő szintű, így a kereskedelmiingatlan-piacról eredő potenciális kockázatokat képes lesz kezelni.

A hitelintézeti szektor nemteljesítő hiteleinek állománya az elmúlt évek tendenciáját követve tovább csökkent 2020-ban is, néhány hitelintézetnél azonban még számottevő méretű nemteljesítő hitelportfólió található, amelynek tisztítása további aktivitást igényel az érintett bankok részéről. 2020 második negyedévének végén a teljes hitelállományt tekintve a nemteljesítő hitelek aránya 3,5 százalékot tett ki, szemben a 2019 második negyedévi 5,1 százalékkal. A lakossági nemteljesítő hitelek aránya 2 százalékpontos éves mérséklődést követően 3,6 százalékra süllyedt, ami elsősorban a hitelintézetek tisztítási aktivitásának volt köszönhető, de a dinamikus bővülő hitelállomány is segítette a ráta csökkenését. A nemteljesítő háztartási hitelállomány 278 milliárd forintot tett ki 2020 június végén, amelynek 63 százalékát a 90 napon túl késedelmes állomány adta. A vállalati nemteljesítő hitelállomány 313 milliárd forintot tett ki június végén, aminek 36 százalékát adták a 90 napon túl késedelmes hitelek. A vállalati nemteljesítő hitelek aránya 1 százalékpontos éves mérséklődést követően 3,5 százalékra süllyedt 2020 június végére. A hitelintézeti szektorban a vállalati hitelportfólió értékvesztés-állománya 64 milliárd forinttal nőtt 2019 végéhez képest, melynek jelentős részét a járvány miatt megnövekvő hitelkockázatra megképzett értékvesztés tette ki. Ugyanakkor a március 18. előtt kihelyezett hiteleknél gyakorlatilag nem kell számolni késedelembe eséssel a moratórium ideje alatt. A moratórium alatti értékvesztés-elszámolás szabályait a jegybank a témában korábban megjelent vezetői körlevél módosításával tette egyértelművé.



2020. szeptember végéig a bankrendszer 197 milliárd forint adózott eredményt ért el az egyedi banki (nem konszolidált) adatszolgáltatás szerint, ami 200 milliárd forintos csökkenésnek felel meg az előző év azonos időszakához képest. A 12 havi gördülő sajáttőke-arányos jövedelmezőség 5 százalékponttal 6,6 százalékra, az eszközarányos profit pedig 0,5 százalékponttal 0,7 százalékra süllyedt az első félév végére. A mérséklődés jelentős része a szektor – elsősorban a nagybankokhoz köthető – 191 milliárd forintos értékvesztés- és céltartalékképzésének tudható be. A legtöbb hitelintézet esetében ez már vélhetően a hitelállomány kockázatoságának várható emelkedését is tartalmazza, de a szektor céltartalékai és kockázati költségei a negyedik negyedévben, illetve a törlesztési moratórium végét követően tovább emelkedhetnek. Annak ellenére, hogy a kamatmarzs enyhén mérséklődött, a nominális kamateredmény az erős évkezdésnek köszönhetően növekedést mutatott éves összevetésben. A lassuló hitelezési dinamika azonban középtávon negatívan érintheti a működési bevételek alakulását.

A bankrendszer konszolidált tőkemegfelelési mutatója – figyelembe véve a teljes év végi és évközi nyereséget – a márciusi 17,3 százalékról 18 százalékra emelkedett június végére, főleg a teljes kockázati kitettséérték (TREA) csökkenése miatt. Bár a szabad tőke továbbra is koncentrált – közel kétharmada három intézménynél összpontosul – valamennyi nagybank tőkemegfelelési mutatója legalább 2 százalékponttal meghaladja a rá vonatkozó tőkekövetelményt. A koronavírus-járvány hatásainak mérséklése és a hitelintézetek ellenállóképességének megőrzése érdekében az MNB felszólította a bankokat, hogy átmenetileg tartózkodjanak az osztalékfizetéstől.

## AZ MNB MAKROPRUDENCIÁLIS TEVÉKENYSÉGE

Az MNB makroprudenciális területe 2020 harmadik negyedévében is fokozott figyelemmel követte a koronavírus-járvány miatti kockázatok alakulását, valamint a kockázatok mérséklésére bevezetett makroprudenciális intézkedések hatását. Az MNB folyamatosan monitorozza a 2020 márciusában hozott makroprudenciális intézkedések, valamint a Kormány által az MNB javaslatára bevezetett fizetési moratórium hatásait. A fizetési moratórium tekintetében az MNB kiemelt figyelmet fordít a moratóriumot választó ügyfelek és hitelállományuk jellemzőinek alakulására.

Az MNB 2020 harmadik negyedévében sem látta indokoltnak az anticiklikus tőkepufferráta hatályos 0 százalékos mértékének megváltoztatását. A koronavírus-járvány nyomán jelentkező gazdasági sokkhatás jelentős negatív hatást fejtett ki a 2020. második negyedévi GDP-re és a banki hitelezésre egyaránt. A koronavírus-járvány eddig realizált és az egyelőre bizonytalan jövőbeli hatásai jelentős mértékben érintik mind az üzleti, mind pedig a pénzügyi ciklus állapotát és változását is, ami az anticiklikus tőkepufferrel kapcsolatos döntéseket megalapozó indikátorokra is hatással van.

Az MNB 2020 szeptemberében enyhítette a márciusban a kibontakozó koronavírus-járvány potenciális finanszírozási kockázatainak preventív kezelése érdekében meghozott intézkedéseit. Márciusban az MNB átmeneti jelleggel szigorított a devizaegyensúly mutatóra (DEM) és a devizafinanszírozás megfelelési mutatóra (DMM) vonatkozó előírásain. A DEM esetében az engedélyezett maximális devizális eltérés szintje 15 százalékról 10 százalékra csökkent, a DMM esetében pedig a pénzügyi vállalatoktól származó források kerültek úgy súlyozásra, hogy az minél hosszabb forrásbevonásra ösztönözze a bankokat. Tekintettel arra, hogy az intézkedések által célzott kockázatok nem realizálódtak, és a járványhelyzet sem vezetett a finanszírozási szerkezet érdemi átalakításához, a DEM és a DMM esetében a járvány előtti követelmények helyreállítása vált indokoltá a szigorító lépések visszavonása révén.

2020 harmadik negyedévében az MNB a bankközi finanszírozási mutató (BFM) követelmény technikai módosításáról is döntött. Ez alapján a pénzügyi vállalatokkal kötött derivatív ügyletek kapcsán fennálló és ezen ügyletek átértékelődése miatt jelentkező mérlegen belüli kötelezettségek mentesítésre kerülnek a BFM követelmény alól a BFM megfelelés egyszerűbb tervezhetősége és a nem kívánt alkalmazkodások elkerülése érdekében.

A jegybank szakértői 2020 harmadik negyedévében is figyelemmel kísérték a pénzügyi közvetítőrendszert érintő rendszerkockázati értékeléseket, a nemzetközi szabályozási folyamatokat, és részt vettek a különböző európai intézmények makroprudenciális politikával foglalkozó munkacsoportjainak munkájában.

## AZ MNB PÉNZÜGYI INNOVÁCIÓT ÉS DIGITALIZÁCIÓT TÁMOGATÓ TEVÉKENYSÉGE

A jegybank a 2019-ben létrehozott, digitalizációval foglalkozó, dedikált szervezeti egységének feladataival összhangban folyamatosan és aktívan vizsgálja a hazai pénzügyi rendszer digitalizáltságának aktuális helyzetét és fejleszti a pénzügyi szolgáltatást nyújtó intézmények digitális versenyképességének javítását szolgáló jegybanki eszközöket.

A digitalizációs célkitűzések keretében az MNB elsősorban olyan programok megvalósítására fókuszál, amelyek számos társadalmi célt is támogathatnak. Ezek közé tartozik például a tanulók pénzügyi ismereteinek bővítése és az innovatív takarékoskodási formák kialakítása digitális eszközön. E célok támogatása érdekében vezetett be az MNB 2020 szeptemberében egy új mobiltelefonos applikációt, a Digitális Diákszéfet. Az MNB Digitális Diákszéf a modern technológiák lehetőségeit kihasználó megtakarítási és pénzügyi ismeretterjesztő mobilapplikáció, célzottan a fiatalabb, 8-14 éves korosztályok számára. Az okostelefonon elérhető megoldás használatával a felhasználók játékos, pénzügyi és digitalizációs témájú, valamint a környezettudatosságot is fejlesztő kvízkérdésekre válaszolva digitális megtakarítási eszközöket (érmeket) gyűjthetnek és cserélgethetnek egymással. A megtakarítási eszközök konkrét – diáktallérban kifejezett – értéket képviselnek és meghatározott időszakokban – az iskolai tanévvel összhangban – tárgyi ajándékokra válthatók be egy dedikált webshopban. A fejlesztés az MNB több szakterülete és a Pénziránytű Alapítvány együttműködése keretében valósult meg.

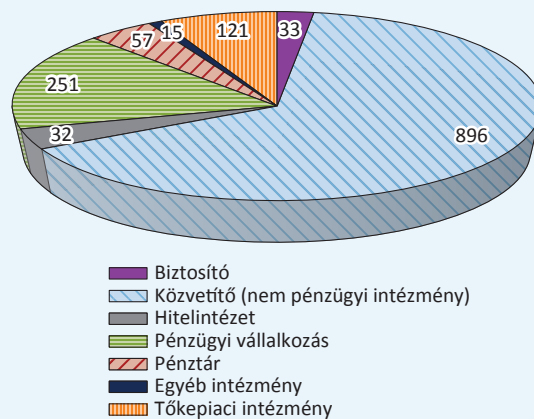
A Digitalizációs és FinTech Tanácsadó Testület (DFTT) 2020. szeptemberében megtartotta harmadik ülését Christopher Mattheisen és Dr. Patai Mihály társelnökök vezetésével. Az ülés fő témája az MNB FinTech stratégiájával összhangban álló, a hazai bankrendszer fejlesztését támogató és elősegítő digitális transzformációs ajánlás volt. A Testület tagjai kifejezték támogatásukat és együttműködési szándékukat az ajánlás tervezete kapcsán. Az ülés második témája az MNB új Digitális Diákszéf applikációja volt. Ennek keretében az ülésen a Testület tagjai egyeztettek a projekt célkitűzéseiről, mérföldköveiről, továbbá a kitűzött célok minél hatékonyabb támogatása érdekében az esetleges továbbfejlesztési lehetőségeket és irányokat is megvitatták.

A pandémia hatására számos szervezet, köztük az MNB is online kapcsolattartási formákra, rendezvényekre állt át. 2020 harmadik negyedében több nemzetközi online fórumon, kerekasztal-beszélgetésen és konferencián is részt vettek a jegybank szakértői, ahol a nemzetközi FinTech és digitalizációs folyamatokról, fejleményekről és szabályozási irányokról is első kézből nyílt lehetőség tájékozódni. A nemzetközi együttműködések fejlődése és a hatékony információmegosztás az MNB célkitűzéseit is támogatja, amely a digitális megoldások ösztönzésében, a digitalizáció fejlesztésében továbbra is markáns szerepet kíván betölteni.

### 3. Az MNB felügyeleti és fogyasztóvédelmi tevékenysége

A Magyar Nemzeti Bank 2020. szeptember 30-ai adata alapján összesen 1405 intézmény felügyeletét látja el, amelyek típus szerinti megoszlását a 6. ábra szemlélteti. A felügyelt intézmények száma a féléves adatokhoz mérten érdemben nem változott. Az év első három negyedét tekintve összesen 47 prudenciális, 24 piacfelügyeleti és 194 fogyasztóvédelmi ellenőrzés indult, illetve 75 prudenciális, 20 piacfelügyeleti és kibocsátói felügyelési, valamint 259 fogyasztóvédelmi vizsgálat, valamint 29 felügyeleti ellenőrzés lezárása történt meg. Az MNB az év három negyedében összesen 968 prudenciális engedélyező és jogérvényesítő határozatot adott ki, a piacfelügyeleti, valamint a kibocsátói felügyelési és engedélyezési területen összesen 701 hatósági döntés született. Az intézkedések során 720,6 millió forint<sup>1</sup> prudenciális intézményi bírság, 111,8 millió forint fogyasztóvédelmi és 1.575,4 millió forint piacfelügyeleti és felügyeleti bírság kiszabására került sor.

**6. ábra**  
**A felügyelt intézmények típus szerinti megoszlása**  
(2020.09.30-án, db)



Forrás: MNB

#### PÉNZPIACI INTÉZMÉNYEK FELÜGYELETE

2020 harmadik negyedévének végéig a pénzügyi szereplők körében összesen 4 átfogó, 8 célvizsgálat, 1 témavizsgálat, 18 ICAAP/ILAAP/BMA vizsgálat, továbbá 7 felügyeleti ellenőrzés indult, melyek közül a pandémias helyzetre tekintettel a témavizsgálat és 1 felügyeleti ellenőrzés időközben megszüntetésre került. A harmadik negyedévben 2 átfogó és 3 célvizsgálat és 12 ICAAP/ILAAP/BMA vizsgálat indult. A harmadik negyedév végéig 21 prudenciális vizsgálat és 18 felügyeleti ellenőrzés zárult le, ebből a harmadik negyedévben 4 prudenciális és 5 felügyeleti ellenőrzés. Az eljárások során alkalmazott intézkedéseket és a folyamatos felügyelés keretében kiszabott bírságokat különösen fedezetek értékelésére, tőkekövetelményre és adatszolgáltatásra vonatkozó, a JTM<sup>2</sup> rendelet, továbbá a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséhez és megakadályozásához kapcsolódó, valamint a betétbiztosításhoz kapcsolódó jogszabályi előírások megsértése, illetve a korábbi határozatokban foglalt intézkedések elmulasztása indokolta. A nem bankcsoportokhoz tartozó pénzügyi vállalkozásoknál az MNB 1 esetben a JTM megállapításával kapcsolatban szabott ki prudenciális bírságot. A leg-

<sup>1</sup> Valamennyi felügyeleti eljáráshoz kapcsolódó intézményi bírság a prudenciális vizsgálatok keretében kiszabott fogyasztóvédelmi bírsággal együtt.

<sup>2</sup> 32/2014. (IX. 10.) MNB rendelet a jövedelemarányos törlesztőrészlet és a hitelfedezeti arányok szabályozásáról

súlyosabb szankció alkalmazására, azaz az engedély visszavonására 4 pénzügyi vállalkozás esetében került sor, sorozatos adatszolgáltatási hiányosságok és az MNB határozataiban foglaltak nemteljesítése miatt.

Az MNB kiemelt feladatként kezelte a veszélyhelyzet kihirdetését követő kormányrendeletek kapcsán beérkezett bankszövetségi és intézményi kérdések megválaszolását, illetve a szektor informálását. A törlesztési moratórium kihirdetését követő helyzetben elvárt intézményi magatartás egységes megvalósítása érdekében az MNB több, jellemzően a járványügyi veszélyhelyzet hatásainak mérséklésével (szigorú monitorig, IFRS9 értékvesztés elszámolás), illetve a moratórium kezelésével kapcsolatos vezetői körlevelet adott ki, majd ellenőrizte ezek végrehajtását, melynek érdekében folyamatos felügyelés keretében kérdőíves, illetve analitikus mélységű adatbekérésekre is sor került. 2020 harmadik negyedévében szükségessé vált az év első felében kiadott vezetői körlevelek módosítása is, ami a 2020 március 20-án kiadott, a koronavírus okozta pénzügyi közvetítő rendszerre gyakorolt negatív hatások enyhítésére hozott intézkedésekről szóló vezetői körlevelet; és a 2020. április 22-ei, a jelzálogjog bejegyzése iránti kérelem benyújtásának igazolásával, valamint a nem lakó (kereskedelmi) ingatlanok értékelésére vonatkozó értékbecslésekkel szemben a járványügyi veszélyhelyzet alatt támasztott követelményekről szóló vezetői körlevet érintette. Az elmúlt időszakban a koronavírus világméretű járvány okozta banki kockázatok szoros nyomon követése érdekében összesen 151 rendkívüli adatszolgáltatást elrendelő határozatot adott ki az MNB a pénzügyi intézmények részére.

Az MNB egységes felügyeleti stressz-tesztet végez, alapvetően az Európai Bankhatóság (EBA) módszertana alapján azért, hogy a felépülő kockázatokat időben és előretekinthető módon azonosíthassa. eltérés az EBA gyakorlatához képest, hogy a felügyeleti stresszteszt a hazai makrogazdasági és piaci kondíciókat jobban tükröző feltételezéseket használ. A tesztek eredményei pontosabb képet adnak a felügyelt hitelintézetek jövedelmezőségi és tőke megfelelési kockázatairól, valamint meghatározhatóvá válik a felügyeleti tőkeajánlás (Pillar 2 Capital Guidance, P2G) mértéke is. A módszertan folyamatos fejlesztés alatt áll, 2020-ra a mérlegre vonatkozó feltevés dinamizálása tekintetében történtek módosítások. A beszámolási időszakban már nem csak a nagy, hanem kis- és közepes méretű bankokra is lefolytatásra kerül a felügyeleti stressz-teszt és a P2G érték meghatározása.

A felügyelt hitelintézetek külföldi leányvállalatainak, fióktelepeinek hatékony ellenőrzése érdekében az MNB az érintett országok pénzügyi felügyeleteivel kötött megállapodásokkal erősíti felügyelési keretrendszerét. 2020-ban a Moldáv Nemzeti Bankkal megkötött bilaterális felügyeleti együttműködési megállapodás mellett az MNB home felügyelői szerepben erősíti együttműködését az Európai Központi Bankkal Bulgária vonatkozásában. Az EKB szoros együttműködést alakított ki a Bolgár Nemzeti Bankkal, mivel a bolgár host felügyeleti hatósághoz tartozó intézmény jelentős kockázati besorolásúnak minősül.

2020. szeptember végéig két új fióktelep létesült a pénzügyi szektorban. Hitelintézeti fióktelepet hozott létre a luxembourgi székhelyű China Construction Bank (Europe) S.A., amely alapvetően vállalati hitelezéssel kíván foglalkozni, a görögországi székhelyű Viva Payment Services S.A. pedig elektronikus pénz kibocsátással és pénzforgalmi szolgáltatással foglalkozó fióktelepet alapított. Az időszak során továbbá három pénzforgalmi intézmény kapott tevékenységi engedélyt, illetve került nyilvántartásba vételre (Budapest Eszközfinanszírozó Zrt., K&H Pénzforgalmi Kft., KOIN Europe Kft.).

Az engedélyezési folyamatok közül kiemelendő a Magyar Bankholding Zrt. megalapításának és működésének engedélyezése. Az MKB és a Takarékszövetkezetek központi bankjának tulajdonosai 2020. május hónapban bejelentették, hogy stratégiai együttműködésben egy hazai tulajdonú bankcsoport létrehozásának keretrendszerét vizsgálják meg és készítik elő; majd később csatlakozott a Budapest Bank. A hitelintézetek létrehozták a pénzügyi holding társaságként funkcionáló Magyar Bankholding Zrt.-t, amelynek engedélyezési eljárása lezárult. Emellett számos egyéb engedélyezési eljárás lefolytatására is sor került, például vezető állású személyek kinevezésének engedélyezésére, állomány-átruházásokra és CRR engedélyezési eljárásokra. Ugyanakkor az elmúlt időszakban több pénzügyi intézmény is kivonult a piacról. Az MNB az intézmények kezdeményezésére visszavonta az AEGON Lakástakarékpénztár, a Boly és Vidéke Takarékszövetkezet és a Retail House Kft. pénzforgalmi intézmény tevékenységi engedélyét.

Az időszak során számos hitelintézet nyújtott be az erős ügyfél-hitelesítésre, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs standardokra vonatkozó 2018/389. bizottsági rendelet<sup>3</sup> alapján a tartalékmechanizmus létrehozása, vala-

<sup>3</sup> A BIZOTTSÁG (EU) 2018/389 FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE (2017. november 27.) az (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az erős ügyfél-hitelesítésre, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs standardokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről

mint az erős ügyfélhitelesítés követelményei alóli mentesítés iránti kérelmet. 2 hitelintézet kapott mentesítést az erős ügyfélhitelesítés követelményei, 1 pedig a tartalékmechanizmus létrehozásának követelménye alól, egyes eljárások még folyamatban vannak, több eljárást azonban – arra tekintettel, hogy a kérelmezők nem teljesítették határidőben az MNB felhívásában foglaltakat – az MNB megszüntetett.

Az MNB az időszak során 5 specifikus készpénz-helyettesítő fizetési eszköz kibocsátójának bejelentésével kapcsolatos döntést hozott, amelyek közül 1 esetben állapította meg, hogy a bejelentő társaság által nyújtott szolgáltatás elektronikus pénz kibocsátást valósít meg és intézkedési terv benyújtására kötelezte az intézményt.

A pénzügyi vállalkozások engedélyezése terén – figyelemmel arra, hogy 2020. január 1. napjától jelentősen megemelkedett az alapításukhoz szükséges induló tőke összege – a 2019. legvégén benyújtott, alapításra és működés megkezdésére vonatkozó kérelemből az MNB 5 társaság részére adta ki az alapításra és működésre vonatkozó engedélyt 2020. augusztusáig. Az új tőkekövetelmény-feltételeknek eleget téve további 3 kérelmező nyújtott be pénzügyi vállalkozás alapítására és működésére vonatkozó engedélykérelmet. A pénzügyi vállalkozásokban történő befolyásoló részesedések szerzésére vonatkozó engedélyezési kérelmek száma az elmúlt háromnegyed évet tekintve továbbra is magas, a közvetítői piacon engedélyezési szempontból nagyobb horderejű változás nem történt.

## ZÖLD PÉNZÜGYEK A PÉNZPIACI SEKTORBAN

Az MNB a zöld pénzügyi termékek elterjedésének támogatása és a hazai ingatlanállomány energiahatékonyságának javítása érdekében a hazai székhelyű hitelintézeteknek a zöld lakáscélt szolgáló hiteleire meghirdetett tőkekövetelménykedvezményt 2024. december 31-ig, vagyis egy évvel meghosszabbította. Az MNB a járványhelyzet miatt bekövetkezett hitelkereslet átmeneti visszaesését rugalmas feltételekkel kívánja tovább enyhíteni, így a kedvezmény már nem csak kamat, hanem már díj formájában is nyújtható. Az adott hitelintézetnek a teljes hiteldíj-mutatóra (THM) vetítve legalább 0,3 százalékponttal előnyösebb kamattal és/vagy díjjal kell nyújtania e hiteleket, biztosítva továbbra is az előnyös feltételeket a zöld hitelt választó fogyasztók számára.

Az MNB 2020 tavaszán konzultációs felhívást kezdeményezett zöld civil szervezetekkel és szakértőkkel a gazdaság zöld újraindítására vonatkozóan. A beérkezett javaslatok értékelését követően az MNB megfogalmazta saját, a javaslatokhoz kapcsolódó támogató intézkedéseit, melyet tanulmányban tett közzé zöld pénzügyi honlapján ([www.zoldpenzugyek.hu](http://www.zoldpenzugyek.hu)).

## PÉNZPIACI INTÉZMÉNYEKHEZ KAPCSOLÓDÓ FOGYASZTÓVÉDELMI TEVÉKENYSÉG

A pénzügyi területen 2020-ban az MNB fogyasztóvédelmi felügyelési tevékenysége keretében összesen 160 eljárást, vizsgálatot indított, köztük saját hatáskörben 1 – 10 intézményt érintő – témavizsgálatot, 2 célvizsgálatot, és a fogyasztóvédelmi terület 1 prudenciális vizsgálatban működött közre. A harmadik negyedév végéig 175 fogyasztóvédelmi vizsgálat, illetve eljárás zárult le, egyes esetekben bírság is kiszabásra került. 2020 harmadik negyedévében 44 eljárás, vizsgálat indult és 80 zárult.

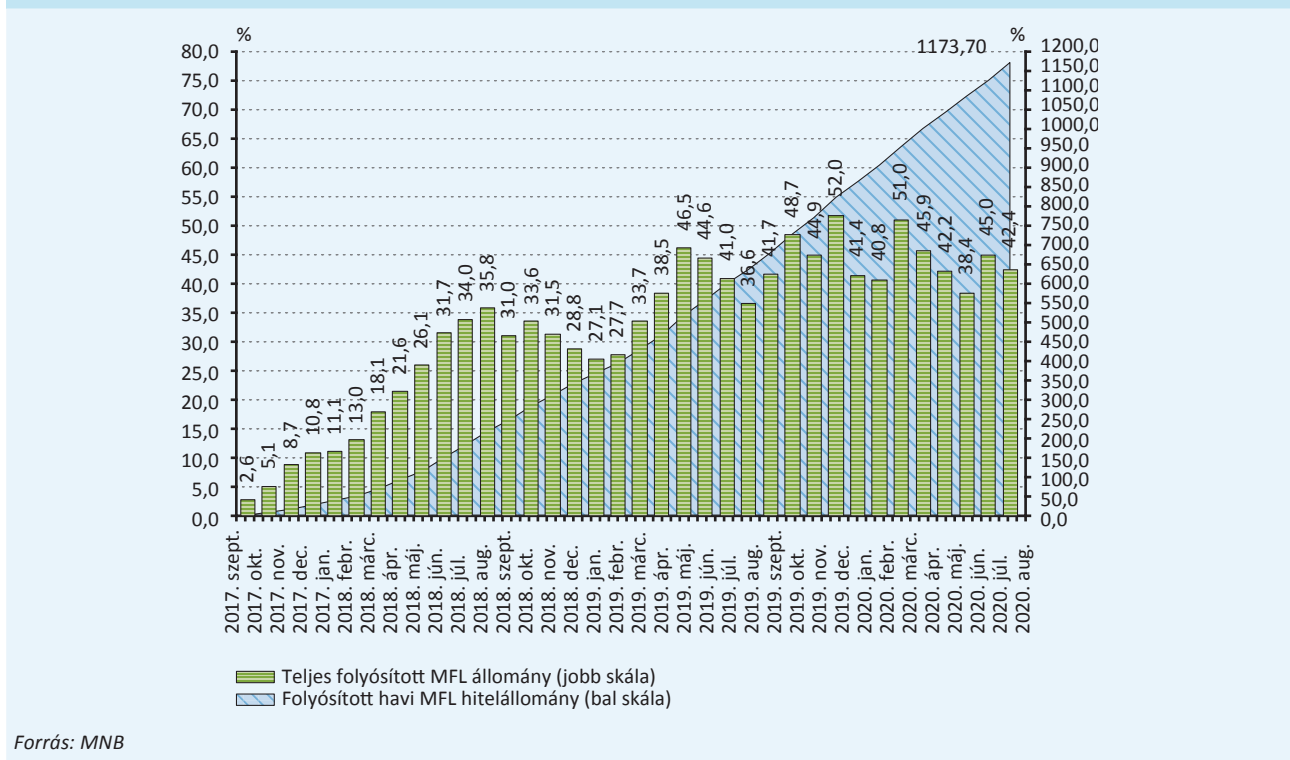
A pénzügyi szereplők körében folytatott eljárások során kiemelendő, hogy egy pénzügyi intézmény a Széchényi Pihenőkártya szerződéseinek 50 ügyfél esetében késedelmesen bocsátotta rendelkezésre a megújuló főkártyát, valamint további 50 ügyfél számára egyáltalán nem bocsátott ki főkártyát. Előbbi gyakorlat révén nem teljesült a jogszabály által megfogalmazott cél, a folyamatos hozzáférés biztosítása, amely miatt az MNB 4 millió forint fogyasztóvédelmi bírság kiszabásáról döntött.

Egy hitelintézet esetében az MNB megállapította, hogy 7 hónap alatt több, mint 67 ezer havi bankszámlakivonat esetében a fizetési műveletekkel kapcsolatos utólagos tájékoztatásra vonatkozó jogszabályi rendelkezések megsértésre kerültek, ami miatt 10 millió Ft bírságösszeg kerül kiszabásra.

A MNB folyamatosan ellenőrizte a felügyelt intézmények - jogszabály által is elvárt - törlesztési moratóriummal kapcsolatos fogyasztói tájékoztatásra vonatkozó gyakorlatát, többek között a weboldalakon elhelyezett tájékoztatók, nyilatkozatmin-ták tartalmát, valamint a nyilatkozatok feldolgozásával és kezelésével kapcsolatos eljárásokat. A felmerülő hiányosságok javítására az MNB haladéktalanul felhívta az érintett intézményeket.

2020 augusztusig a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitelt (MFL) forgalmazó hitelintézetek több mint 91 ezer szerződést kötöttek, a folyósított állomány 2020 augusztus végére meghaladta az 1173 milliárd forintot. A koronavírus járvány során tapasztalt lakáshitel-piaci növekedés mérséklődése az MFL folyósítások volumenére is hatással volt, de a lakáshiteleken belüli 80% körüli részesedésével továbbra is a legkeresettebb termék. A járvány okozta bizonytalanságban az MFL termékek alacsony kamatfelárukkal járultak hozzá a háztartások költségmegtakarításához.

**7. ábra**  
Folyósított MFL állomány és szerződésszám alakulása



Az MNB a THM számításának módszertanával és a THM maximum korlát betartásával kapcsolatos célvizsgálatokat végzett kézizálog hitelt nyújtó pénzügyi vállalkozásoknál. A vizsgálatok során a jegybank a THM számítási módszertan hibáira és az arra visszavezethető THM maximum túllépésekre tekintettel szabott ki 5 intézménynél 9 millió forint fogyasztóvédelmi bírságot.

## BIZTOSÍTÓK, PÉNZTÁRAK ÉS KÖZVETÍTŐK FELÜGYELETE

A **biztosítók** esetében 2020 első három negyedévében 4 prudenciális átfogó és 4 célvizsgálat indult és 9 átfogó, 1 cél- és 2 utóvizsgálat zárult le, ebből 2 átfogó és 1 célvizsgálat indult és 5 átfogó vizsgálat zárult a beszámolási időszakban. Az MNB a tárgyidőszakban lezárt vizsgálatok során az intézmények belső kontrollrendszerének megfelelőségével, a vizsgált termékek szerződéses feltételeivel, az ügyféltájékoztatási és panaszkezelési gyakorlattal, csalásmegelőzési eljárásaival, tulajdonosi joggyakorlási, vállalatirányítási, kiszervezési, javadalmozási eljárásaival, IT-biztonsági, illetve a tartalék- és tőkeszámítási, továbbá a befektetési egységekhez kötött életbiztosítási, illetve kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási termékeinek állománykezelési gyakorlatával kapcsolatban azonosítottak miatt tett megállapításokat és szabott ki bírságot. A vizsgálatok során az MNB számos jelentős súlyú hiányosságot is feltárt, ezek azonban alapvetően nem érintik a biztosítók jövőbeni megbízható működését. Az eljárásokban továbbra is kiemelt figyelmet kapott a biztosítási szektort érintő új, a biztosítás értékesítéséről szóló irányelv (IDD<sup>4</sup>) szerinti előírások implementálásának és érvényesítésének vizsgálata, a kárrendezési gyakorlatok és az alkalmazott befektetési tevékenység felmérése. Az informatika területén prioritást kaptak az informatikai

<sup>4</sup> Insurance Distribution Directive: Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/97 számú irányelve a biztosítási értékesítésről

rendszerek működésére vonatkozó ellenőrzések és fókuszba került a minősített termékek megfelelőségének ellenőrzése, mely várhatóan a következő év során is előtérben marad.

2020-ban került lezárásra egy olaszországi határon átnyúló biztosítási tevékenységhez kapcsolódó célvizsgálat, mely során az MNB jelentős bírságot szabott ki a határon átnyúló kezesi és garanciabiztosításokkal kapcsolatos tevékenység vonatkozásában megállapított jogsértések miatt. Ugyanezen biztosító esetében, ezzel egyidejűleg a biztosító által benyújtott helyreállítási tervet elutasította az MNB, melynek következtében az érintett biztosító új értékesítései, a régi szerződések meghosszabbíthatósága, valamint az osztalék fizetése is felfüggesztésre kerültek. Az MNB szeptemberben kiadott határozatában állapította meg a szavatolótoke-szükséglet fedezeti szintjének helyreállítását; valamint megszüntetésre került az új szerződések megkötésére vonatkozó általános tiltás, az olasz határon átnyúló új kockázatvállalások tiltásának fenntartása mellett.

A 2020-as év során indulhatott meg a pályázatok benyújtása a Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítás termékconcepció keretében. A koronavírus járvány okozta viszontagságok ellenére a lakásbiztosítási piac szereplőinek jelentős része foglalkozott a minősített termékek fejlesztésével, ennek nyomán 2020 végére várhatóan a piac közel 90%-át lefedő részesedéssel rendelkező intézményeknél lesznek elérhetőek a magasabb szolgáltatási szinttel rendelkező, fogyasztóbarát termékek. Ugyancsak a lakásbiztosítási piac versenyképességének növelését célzó kezdeményezés a biztosítási és a banki szektor közötti digitális kapcsolatrendszer kiépítése érdekében tervezett informatikai fejlesztés a hitelezéshez kapcsolódó lakásbiztosítások egységes rendszerben történő nyilvántartása érdekében. Az ún. blockchain technológián alapuló fejlesztési projekt nemzetközi szinten is úttörőnek számít a digitális újítások területén. A nyár folyamán kiírásra került az informatikai fejlesztésre vonatkozó közbeszerzési eljárás, melynek kiértékelése zajlik jelenleg.

A koronavírus járvány első hulláma során vezetői körlevélben tájékoztatta az MNB a biztosítókat a kockázatok mérséklésére vonatkozó MNB elvárásokról, valamint elrendelésre került egy heti szintű rendkívüli adatszolgáltatás a pénziáramlás monitorozásának érdekében. A felelős tulajdonlás és vállalatirányítás szempontjai, valamint az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatási nyugdíj-hatóság (EIOPA) hasonló tartalmú közleménye nyomán az MNB felszólította a biztosítókat, hogy függeszték fel osztalék- és részvényvisszavásárlási kifizetéseiket.

A veszélyhelyzet elsősorban az utazási biztosítások értékesítésére volt jelentős hatással. Az utasbiztosítások díjbevételeinek visszaesése, a díjvisszatérítések és a kárkifizetések növekedése a magyar piacon csak egy biztosító esetében eredményeztek felügyelési szempontból kiemelt kockázatkezelést. A kockázatok azonosítása és értékelése alapján (worst case scenárió, viszontbiztosítóval való megállapodás kiegészítő fedezetvállalásról, termékpalletta bővítése) a biztosító fizetőképessége középtávon nincs veszélyben. Általában is elmondható, hogy a biztosítók megfelelően reagáltak a megváltozott helyzetre; ügyfélbarát termékfejlesztéssel, értékesítést segítő megoldásokkal próbálják a változó fogyasztói igényeket kiszolgálni, illetve a partneri kört szélesíteni. Több biztosító bővítette a szolgáltatás területi hatályát és fedezeteit is, továbbá az értékesítést segítő innovatív megoldások bevezetésével segítik a tevékenységet.

Az MNB a tárgyidőszakban is kiemelt figyelmet fordított a piacot érintő kockázatok alakulására. Ennek keretében került kiadásra szeptember folyamán a kötelező gépjármű felelősségbiztosítás megfelelő díjszabásához felhasználható KKTA kárstatisztikákról és annak az MNB vizsgálatok során történő ellenőrzéséről szóló vezetői körlevél, amelyben a statisztikailag megalapozatlan díjak és pótdíjak felülvizsgálatára szólít fel az MNB, ill. felhívja a figyelmet a központi KGFB tételes adatbázis (KKTA) használatára.

A hozamgörbék 2019-ben és 2020-ban tapasztalt alacsony szintje okán került módosításra a Magyar Nemzeti Bank 54/2015. (XII. 21.) számú, a technikai kamatlábak maximális mértékéről szóló rendelete, melyben a kiígerhető hozam a forint esetében 2,3%-ról 1,8%-ra, míg az euró esetében 1,1%-ról 0,6%-ra való csökkenése került szabályozásra 2021. január 1-től.

Biztosítási területen az MNB engedélyezte, hogy egy bank – a bankbiztosítási modell és egységes stratégia megvalósítása, továbbá a közös, magas színvonalú, egypontos ügyfélszolgálat biztosítása érdekében – egy azonos cégcsoportba tartozó biztosító felett ellenőrző befolyást szerezzen. Ebben az időszakban sor került egy magyarországi biztosító hazai, illetve másik tagállami biztosítási állománynak egy másik magyarországi biztosítóra történő részleges átruházásának engedélyezésére is. Mindezekon túl egy biztosítói csoporton belül végrehajtott szervezeti átalakítás eredményeként az egyik magyarországi biztosító tulajdonosi struktúrájában is változás következett be, amely az MNB részéről részesedésszerzési engedélyezési eljárás lefolytatását tette szükségessé.

A **biztosításközvetítők** körében 2020-ban idáig 2 prudenciális célvizsgálat indult és 3 prudenciális és 1 fogyasztóvédelmi célvizsgálat zárult le, a harmadik negyedévben 1 prudenciális célvizsgálat indult és 1 zárult. A prudenciális célvizsgálatokban a jegybank rendszerszintű kockázatot nem azonosított, a vizsgálatok során főként ügyfél-tájékoztatási, panaszkezelési, adatszolgáltatási és az ügynökök regisztrációjára és nyilvántartására vonatkozó szabálytalanságok kerültek megállapításra. Az érintett biztosításközvetítőkkal szemben, a feltárt jogsértésre figyelemmel prudenciális és fogyasztóvédelmi bírság is kiszabásra került. Az elmúlt negyedévben a piac egyik meghatározó szereplőjénél folytatott fogyasztóvédelmi célvizsgálatban a jegybank 24 millió forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt. Az érintett biztosításközvetítő megbízott közvetítői által küldött ügyféltájékoztató levelekben valótlan, megtévesztő állításokkal próbálta ügyfeleit nyugdíjbiztosítás kötésére ösztönözni. A **pénzpiaci közvetítőknél** 1 prudenciális célvizsgálat zárult, amely a piac legnagyobb szereplőjét érintette. Az MNB a közvetítő ügyfél-tájékoztatási, panaszkezelési, ajánlalelemzési és igényfelmérési kötelezettségére, illetve a közvetítők képzésére és nyilvántartására vonatkozó jogszabályok megsértése miatt 42 millió forint felügyeleti és fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki. Az elmúlt időszakban az MNB 11 pénzpiaci közvetítőnél alkalmazta a legsúlyosabb kiszabható szankciót, azaz az engedély visszavonását.

A **pénztári** szektorban 2020 harmadik negyedévének végéig összesen 5 átfogó, 4 cél- és 2 utóvizsgálat kezdődött meg és 7 átfogó, 1 cél- és 2 utóvizsgálat fejeződött be, amelyek közül az egyik átfogó vizsgálat 2 intézményt érintett (önkéntes nyugdíjpénztári és magánnyugdíjpénztári ágazat egyidejű ellenőrzése). A harmadik negyedévben 2 átfogó vizsgálat indult és 3 átfogó és 1 utóvizsgálat zárult. A vizsgálatok során az üzleti modell megalapozottságára, a belső kontrollrendszerek hatékonyságára, az informatikai biztonság megfelelőségére, a befektetési politika megfelelőségére és annak a tényleges eszközösszetétellel való összhangjára, a befektetési tranzakciók célszerűségére, piacszerűségére, költséghatékonyságára, valamint a tagok részére nyújtott kifizetések szabályszerűségére irányult kiemelt figyelem. A vizsgálatokban megállapított jogszabálysértések közül az ellenőrző bizottság tevékenységével kapcsolatos hiányosságok, továbbá a számviteli, az informatikai biztonsági és az adatszolgáltatási tárgyú megállapítások voltak a legsúlyosabbak, valamint bírság kiszabására a vagyonkezelésre, beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségekre vonatkozó jogszabályi előírások megsértése, valamint az ügyféltájékoztatást, panaszkezelést érintő szabályozói előírások be nem tartása következtében is sor került.

Egy alacsony taglétszámmal rendelkező önkéntes nyugdíjpénztárnál a folyamatban lévő átfogó vizsgálat során feltárt súlyos, a tagság érdekeit jelentős mértékben veszélyeztető jogszabálysértések miatt az MNB 2019-ben ideiglenes intézkedésként felügyeleti biztost rendelt ki. A biztos megtette a szükséges intézkedéseket a működési feltételeknek való megfelelés érdekében, valamint a tagok megtakarításainak hosszú távú biztosítása céljából kezdeményezte a más pénztárba való beolvadást, amely 2020. június 30-i fordulónappal megtörtént, ezzel megszűnt a biztos mandátuma.

Az előző évben az önkéntes nyugdíjpénztárak szektorszinten 9,84%-os záró vagyonnal súlyozott átlagos nettó hozamot értek el, amely az inflációt is figyelembe véve 5,62%-os reálhozamnak felelt meg. A jó befektetési teljesítmény háttérben elsősorban a nemzetközi és a hazai tőkepiaci indexek értékeinek kétszámjegyű növekedése állt. 2020 első negyedéve jelentős árfolyamcsökkenést hozott a pénz- és tőkepiacokon, a megnövekedett bizonytalanságnak és volatilitásnak köszönhetően. Az ebből fakadó negatív értékelési különbözetet azonban a pénztári szektor nem realizálta pánikszerű eladásokkal, így a második negyedévi árfolyamnövekedés nagyrészt kompenzálni tudta az első negyedévet. Ezt követően a harmadik negyedévben - a hazai állampapír indexek és a hazai és regionális tőkepiaci indexekkel összhangban - mérsékelt negatív befektetési eredményt ért el a szektor. Amennyiben az idei év első háromnegyedének befektetési teljesítményét a 2019. év befektetési teljesítményével együtt értékeljük, akkor elmondható, hogy a 2020-as év eddigi negatív teljesítménye töredéke a 2019. év pozitív teljesítményének.

A koronavírus járvány terjedésének hatására az MNB vezetői körlevélben hívta fel a pénztárak figyelmét is, hogy az egészség megóvása érdekében tett intézkedések mellett kiemelt figyelmet fordítsanak a pénztártagok vagyonának megóvására és a folyamatos üzletmenet biztosítására. Ezen szektorban is szoros monitoring alá esik a pénzügyáramlás vizsgálata, melyet a fedezeti tartalékok változására irányuló rendkívüli heti adatszolgáltatás adatainak vizsgálatával valósít meg az MNB. A veszélyhelyzetben a kormány is számos, pénztári szektort is érintő intézkedést léptetett életbe. A 284/2020. (VI. 17.) Kormányrendelet értelmében a kollektív befektetési formák és az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak kizárólag likviditási célból hitelt vehetnek fel 5 évet meg nem haladó futamidőre. Ezen lehetőség korábban csak a befektetési alapok számára állt fenn, maximum 12 hó futamidőre. Könnyítésre került az éves beszámolási kötelezettség teljesítése is (140/2020. (IV. 21.) Kormányrendelet), mely szerint a 2019. évi beszámolók közzétételének határideje május 31-éről szeptember 30-ra



módosult. A 36 önkéntes nyugdíjpénztár közül 34 intézmény esetében az eredeti határidő mellett sor került az éves beszámoló elfogadására, ebből 30 pénztár esetében auditált formában.

Az elmúlt időszakban folytatódott a pénztárak integrációja részben méretgazdaságossági, részben pedig már az egészségügyi veszélyhelyzet pénztári háttérintézményére gyakorolt gazdasági következményeiként. A tárgyidőszakban 3 önkéntes nyugdíjpénztár és 1 egészség- és önszegélyező pénztár döntött a beolvadásról, valamint egy új egészségpénztár is piacra lépett, miután megkapta tevékenységi engedélyét. Sor került továbbá 1 pénztári tevékenységi engedélyezési eljárás megszüntetésére is, mert az érintett pénztár nem kérte a korábban kérelemre elrendelt szünetelés jogszabályban meghatározott maximális időtartama alatt az eljárás folytatását.

Közvetítésre került egy állásfoglalás is az önszegélyező pénztárak által kiegészítő önszegélyező szolgáltatásként nyújtható taneszköz árának megtérítésének tárgyában. A jogkérdés a 2020. március 16-tól kormányhatározatban elrendelt az oktató-nevelő munka tantermen kívüli, digitális munkarendben történő megszervezésére tekintettel merült fel. A kérelem különösen a digitális eszközök (tablet, laptop) elszámolhatóságának kérdésére fókuszált. Az MNB álláspontja alapján számítástechnikai eszközöknek taneszközként való elszámolása csak a közoktatásban elrendelt digitális munkarend kezdő, - és végdátuma között lehetséges.

## BIZTOSÍTÁSI, PÉNZTÁRI, KÖZVETÍTŐI SZEKTORT ÉRINTŐ FOGYASZTÓVÉDELMI TEVÉKENYSÉG

A biztosítói és pénztári szektorokat érintően 2020 harmadik negyedével bezárólag 28 fogyasztóvédelmi eljárás kezdődött meg és 75 zárult le, bizonyos esetekben bírság kiszabásával; a harmadik negyedévben 13 eljárás indult, 8 zárult. A kérelemre indult eljárások többségében a panaszkezelés és az ügyfelek tájékoztatása volt a fókuszban, míg a hivatalból indult célvizsgálatokban a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat képezte a vizsgálat központi témáját, melynek feltárására folyamatosan kiemelt figyelmet fordít az MNB.

Egy határon átnyúló tevékenység keretében szolgáltatást nyújtó biztosító esetében az MNB 2020 második negyedévében zárta le fogyasztóvédelmi célvizsgálatát, amely eredményeként az azonosított, fogyasztói érdekeket sértő hiányosságok javításáig felfüggesztette a szolgáltató termékének Magyarország területén való értékesítését. Nemzetközi együttműködés keretein belül az adott biztosító esetében prudenciális célvizsgálat is folyamatban van, melyben az MNB aktívan közreműködik. A vizsgálat során a társhatóság feltételhez kötött ideiglenes intézkedést hozott, melyet az MNB – több tagállami felügyelethez hasonlóan – a fogyasztók felé publikált. A sajtóközleményhez kapcsolódó, az MNB-hez érkező megkeresések külön figyelmet kapnak. Hasonlóképp kiemelt figyelmet fordít az MNB az Egyesült Királyság Európai Unióból való kilépésének a hazai biztosítási szektorra gyakorolt hatásaira, ezért felmérésre került az érintett intézményi kör és a gyors, hatékony fellépés érdekében előkészítésre kerültek a jövőbeni intézkedések.

## TŐKEPIACI INTÉZMÉNYEK FELÜGYELETE

2020 harmadik negyedévének a végéig az MNB a tőkepiaci szereplők körében 10 átfogó és 1 célvizsgálatot indított és 17 átfogó, 4 cél- és 1 utóvizsgálatot zárt le, több esetben bírság kiszabásával, valamint 11 felügyeleti ellenőrzést is lefolytatott. A beszámolási időszakban 3 átfogó vizsgálat indult, és 1 célvizsgálat zárult.

A befektetési szolgáltatók felügyelete keretében az MNB továbbra is elsődleges prioritásként kezelte az ügyfélkövetelések és -állományok biztosítottságának védelmét, ezért a COVID-19 járvány okozta tőkepiaci turbulenciára való tekintettel a folyamatos felügyelés keretében a korábbiaknál is nagyobb hangsúllyal, napi szinten ellenőrizte a befektetési vállalkozásoknál vezetett ügyfélszámlák értékpapír- és pénzfedezettségét. Ennek kapcsán a harmadik negyedévben az MNB a naprakész monitoring tevékenységét továbbfejlesztette az ügyfélkövetelések befektetési szolgáltatóknál való folyamatos rendelkezésre állása tekintetében. Az MNB a koronavírus-járvány gazdasági hatásaira való tekintettel a veszélyhelyzet alatt a tőkeáttételes ügyleteket forgalmazó befektetési szolgáltatók esetében a korábbiánál szorosabb folyamatos felügyelést valósított meg, fókuszban a tőkeáttételes pozíciók állománya, azok kezelése, a kritikus funkciók működésének nyomonkövetése, illetve a turbulens piaci körülmények jövedelmezőségi hatásai álltak. Az MNB – bár a harmadik negyedévben a koronavírus-járvány által okozott gazdasági hatások az első hullámhoz hasonló, kimagasló volatilitást nem mutattak – a korábban megkezdett szoros felügyeleti tevékenységet továbbra is alkalmazta. Az MNB az idei évben a folyamatos felügyelet során

még nem tárt fel rendszerszintű problémát, az érintett befektetési szolgáltatók jól vizsgáztak a kialakult helyzet kezelésében és az üzletmenet, az ügyfélszolgálat folyamatosságának fenntartásában. 2020 harmadik negyedévében továbbá végső fázisába ért a befektetési vállalkozásokra vonatkozó, 2021 júniusától alkalmazandó új prudenciális EU irányelv (IFD) hazai implementációja.

A **befektetési alapkezelők** felügyelete keretében az elmúlt időszakban mind nemzetközi szinten, mind az MNB felügyelési gyakorlatában előtérben volt a likviditás témaköre, illetve a COVID-19 járvány gazdasági hatása is rámutatott a likviditási kockázatok folyamatos nyomon követésének a szükségességére. Az MNB erre való tekintettel a veszélyhelyzet alatt a felügyelt befektetési alapkezelők esetében is a korábbinál szorosabb, a megváltozott körülményekhez igazodó, fokozott monitoring tevékenységre épülő folyamatos felügyelést valósít meg. Az MNB továbbá a megfelelő likviditáskezelés fontosságára 2020 harmadik negyedéve során nyomatékosan fel is hívta a befektetési alapkezelők figyelmét. A befektetési alapkezelők átfogó vizsgálatában változatlanul nagy hangsúly került a befektetési döntéshozatalra, a megbízáskezelésre, a költségek ellenőrzésére, a back-office folyamatokra, valamint kiemelten kerül ellenőrzésre a belső védelmi vonalak – így különösen a megfelelési terület – működése.

## PIACFELÜGYELET, KIBOCSÁTÓI FELÜGYELÉS

2020 harmadik negyedévének a végéig 24 piacfelügyeleti eljárás indult, 14 esetben jogosulatlan tevékenység végzése, 9 esetben piaci visszaélés, 1 esetben pedig a short ügyletekre vonatkozó EU rendelet megsértése gyanújának a kivizsgálása céljából. A lezárt piacfelügyeleti eljárások száma 18, a nyilvános értékpapír kibocsátók tekintetében 2020 harmadik negyedévének végéig 2 célvizsgálat került lezárásra. 2020 harmadik negyedévében 9 piacfelügyeleti eljárás és 1 kibocsátói felügyeléssel kapcsolatos eljárás indult, 5 piacfelügyeleti eljárás zárult. A piacfelügyeleti eljárások, a célvizsgálatok, valamint folyamatos felügyelet keretében összesen 1.527,3 millió Ft piacfelügyeleti és 48,1 millió Ft felügyeleti bírságot szabott ki az MNB. A lezárt piacfelügyeleti eljárások közül kiemelendő az a 275 millió Ft bírság kiszabásával zárult eljárás, melyben megállapításra került, hogy egy magánszemély jogosulatlan betétgyűjtési tevékenység keretében az átvett pénzeszközök után negyedéves 18%-os hozammal növelt garantált visszafizetést ígért. Az MNB korai beavatkozásának köszönhetően az eljárás során közel félmilliárd forintnyi befektetői pénz került zár alá vételre az érintett magánszemély pénzeszközeiből és bankszámláján. A szóban forgó pénzösszeg azóta a folyamatban lévő büntetőeljárás keretében a nyomozó hatóság által lefoglalásra került, és majd a befektetői károk enyhítését szolgálja. A nyilvános értékpapír kibocsátók tekintetében lezárt vizsgálatok közül kiemelkedik az az eljárás, amely során megállapításra került, hogy a kibocsátó megsértette a MAR-ban foglalt, a piaci manipuláció tilalmára vonatkozó rendelkezéseket.

A nyilvános értékpapír kibocsátók tekintetében továbbá mind a 2019. évi éves, mind a 2020. évi féléves jelentések közzétételére vonatkozó előírásoknak való megfelelés folyamatos felügyelet keretében való ellenőrzése lezárult. A veszélyhelyzet ellenére a szabályozott piacra bevezetett kibocsátók döntő többsége az éves és féléves jelentéssel kapcsolatos tájékoztatói kötelezettségét határidőben teljesítette, két kibocsátó esetében került sor az éves jelentés pár napos késedelemmel történő teljesítésére, illetve egy kibocsátó nem tette közzé éves, illetve féléves jelentését. Ez utóbbi kibocsátó papírjainak kereskedését az MNB felfüggesztette, mely felfüggesztés hatálya még 2020 harmadik negyedévének a végén is fennállt. Az MNB továbbá folyamatos felügyelet keretében a rendkívüli tájékoztatás elmaradása, illetve a MAR megsértése okán 2020-ban eddig 11 elmarasztaló határozatot hozott nyilvános értékpapír kibocsátók tekintetében, továbbá két részvényest figyelmeztetett a szavazati küszöbátlépés bejelentésének elmaradása miatt. Az MNB továbbá több esetben is sikerrel alkalmazta preventív jellegű intézkedéspolitikáját a nyilvános értékpapír kibocsátókkal kapcsolatban: 2020 harmadik negyedévének a végéig összesen 97 esetben került sor nyilvános értékpapír kibocsátó, részvényes vagy könyvvizsgáló nyilatkoztatására, illetve több alkalommal személyes, telefonos vagy e-mailben lebonyolított egyeztetésre.

A tőkepiaci engedélyezés területén 2020-ban ezidáig összesen 4 új befektetési alapkezelő részére adott az MNB tevékenységi engedélyt (ezek között 3 új kockázati tőkealap-kezelőnek). 8 esetben került sor befektetési alapkezelők tevékenységi köre bővítésének engedélyezésére, főként magántőkealap- ill. kockázati tőkealap kezelésére kiterjedően, 1 befektetési vállalkozás tevékenységi körének bővítését engedélyezte a jegybank, 1 befektetési alapkezelő tevékenységi engedélyt pedig kérelemre visszavonta. Fióktelepet hozott létre a belga székhelyű KBC Asset Management befektetési alapkezelési tevékenységre. Továbbra is viszonylag jelentős a tőkepiaci közvetítői nyilvántartással kapcsolatos eljárások, valamint a kiadott személyi engedélyek volumene, különösen a befektetési alapkezelők vonatkozásában. Változatlanul relatíve nagy

számban kerül sor bizalmi vagyonkezelési jogviszonnal kapcsolatos regisztrációs eljárások lefolytatására, a 2020. január 1-jétől módosított, szigorúbb Bvktv. rendelkezések alapján.

A tőkepiaci kibocsátók engedélyezésével kapcsolatban a beszámolási időszakban 165, míg a harmadik negyedév végéig összesen 463 határozat került kiadásra. A harmadik negyedévben az értékpapír kibocsátást érintően egy kötvény-kibocsátási programhoz készült alaptájékoztató jóváhagyása történt meg. A részvénykibocsátók tekintetében kettő BÉT-en jegyzett kibocsátó tőkeemelése során forgalomba hozott részvények tőzsdei bevezetéséhez kapcsolódó kibocsátási tájékoztató jóváhagyását tagadta meg az MNB. Tárgyidőszakban 22 befektetési alap került nyilvántartásba vételre, valamint 9 alapot törölt az MNB a nyilvántartásából. Az EMIR rendelet alapján egy pénzügyi csoport tekintetében került sor a biztosítésközök cseréjére vonatkozó kockázatkezelési eljárások részét képező alapelét nyújtása alóli mentesítésre.

## ZÖLD PÉNZÜGYEK A TŐKEPIACON

A bankszektorban megtett lépések mellett 2020 júliusában elindult a hazai tőkepiac „zöldítését” elősegítő stratégia-előkészítő projekt is, a Fenntartható Tőkepiaci Stratégia. A 14 hónapos kezdeményezés célja, hogy a tőkepiac a jelenleginél nagyobb mértékben tudja finanszírozni a környezeti fenntarthatóságot szolgáló beruházásokat, a „zöld” cégek pedig kedvezőbb tőke- vagy kötvényjellegű forráshoz juthassanak. Hazánk klíma- és fenntarthatósági céljainak finanszírozásához ugyanis elengedhetetlen a tőkepiac mobilizálása is. A projektben közreműködik többek között az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD).

Az MNB a Fenntartható Tőkepiaci Stratégiára is támaszkodva kíván támogató, szabályozói környezetet kialakítani, továbbá támogatná a zöld kötvények, illetve a zöld jelzaloglevelek kibocsátását, elterjedését, hiszen az ilyen pénzügyi eszközök lehetővé teszik a további forrásbevonást a környezetbarát beruházásokhoz. Ez utóbbi területen pozitív fejlemény, hogy a 2019 júliusában elindított Növekedési Kötvényprogram keretében sor került Magyarországon az első zöld vállalati kötvénykibocsátásra 2020 nyarán. A kibocsátó vállalat célja forrást gyűjteni a vállalat zöld és fenntartható üzleti működésének finanszírozására, mely szorosan illeszkedik a jegybank Zöld Programjában megfogalmazott célokhoz.

## TŐKEPIACI SZEKTORT ÉRINTŐ FOGYASZTÓVÉDELMI TEVÉKENYSÉG

2020-ban 6 fogyasztóvédelmi vizsgálat indult és 3 vizsgálat zárult, a beszámolási időszakban 4 vizsgálat indult és 1 zárult. Továbbra is a kiemelt témák között szerepelt a MiFID II irányelv alapján implementált egyes előírásoknak és a MiFIR rendeletnek való megfelelés, illetve a panaszkezelési gyakorlat ellenőrzése – folyamatban volt az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA) által kezdeményezett, alkalmasságértékelésre vonatkozó témavizsgálat lefolytatása, amelynek célja a befektetési tanácsadással és portfóliókezeléssel kapcsolatos, előzetes tájékoztatói gyakorlatok vizsgálata. Az MNB 2020 első féléve során saját hatáskörben tovább korlátozta egyes, lakossági ügyfélkörben forgalmazott, spekulatív és kiemelten kockázatos termékek értékesítését – így általánossá tette a 2019 során kiadott, a CFD hazai forgalmazását korlátozó intézkedéseinek a hatályát, és általánosan korlátozta a bináris opciók hazai kereskedését is –, folyamatos felügyelet keretében ellenőrzésre került a hazai és jelentősebb külföldi CFD szolgáltatók gyakorlata az ügyfeleknek szóló kockázati figyelmeztetések megjelenítését érintően. Az MNB az ennek során feltárt hiányosságokat és észrevételeit mind az érintett szolgáltatók, mind az érintett külföldi társfelügyelet felé jelezte, a megfelelés nyomon követése folyamatban van.

## PÉNZMOSÁS ÉS TERRORIZMUS-FINANSZÍROZÁS MEGELŐZÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELÜGYELETI TEVÉKENYSÉG

A pénzmosás és terrorizmus-finanszírozás megelőzésével, valamint a vagyoni és pénzügyi korlátozó intézkedések végrehajtásával kapcsolatos vizsgálatok és a témát érintő egyéb hatósági feladatok folyamatosan kiemelt figyelmet kapnak. 2019-től az MNB önálló ellenőrzési eljárásokat indít ebben a témakörben. A kidolgozott módszertan szerint az MNB beazonosítja a felügyelt intézményeknél fennálló pénzmosási, valamint terrorizmus-finanszírozási kockázatokat és azokat a rendelkezésre álló egyéb információkkal együtt elemzi, értékeli. Az MNB emellett az EBA iránymutatásainak megfelelően folytatja az AML/CFT felügyeleti módszertanának reformját, melynek keretében a jövőben többek között megvalósul az AML/CFT és prudenciális felügyeleti területek szorosabb együttműködése, a nemzetközi elvárásokkal összhangban. Az AML/CFT témakörben önállóan indított vizsgálatok közül az első három negyedévben 17 intézmény vizsgálata került lezárásra (8

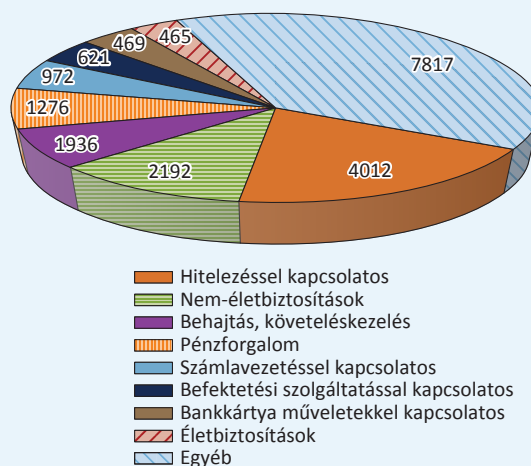
intézmény célvizsgálat, 9 intézmény témavizsgálat keretében). A lezárásra került eljárások során a pénzmosási szabályok megsértése miatt összesen 166 millió forint felügyeleti bírság került kiszabásra.

Az Európai Unió 5. pénzmosási irányelvének rendelkezései miatt szükségessé vált a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Pmt.) módosítása, mely 2020. január 10-én lépett hatályba. A Pmt. hatálya alá tartozó szolgáltatóknak a módosítás hatálybalépését követő 90 napon belül át kellett dolgozniuk belső szabályzatukat. A Pmt. módosítását követően a jegybank is elvégezte a vonatkozó 26/2020. (VIII. 25.) számú MNB rendelet módosítását, amelyben több fontos – a korábbi felügyeleti tapasztalatokon alapuló – további, a pénzpiacok védelmét szolgáló további felügyeleti elvárást fogalmazott meg.

## ÜGYFÉLSZOLGÁLATI TEVÉKENYSÉG

Az MNB ügyfélszolgálatához az év első három negyedévében összesen 19760 ügyfélszolgálati megkeresés és kérelem érkezett, a beszámolási időszakban 6540 kérelem. Az ügyfélszolgálati tapasztalatok alapján a megkeresések és kérelmek szektor szerinti megoszlása érdemben nem változott a megelőző negyedévekhez képest, így az ügyféljelzések legnagyobb arányban a pénzpiacot (59%), valamint a biztosítási piacot (21%) érintették. Az ügyfélszolgálat az első három negyedév során összesen 13361 telefonos megkeresést fogadott, ebből a harmadik negyedévében 4517 megkeresést. Személyesen az év eddig eltelt időszakában pedig 1014 alkalommal keresték fel az MNB ügyfélszolgálati irodáját, a tárgyidőszakban pedig 400 alkalommal. A pénzügyi fogyasztóvédelmi kérelmek száma az első három negyedév során összesen 1363 volt, a beszámolási időszakban 408. E-mailben az idei évben összesen pedig 4022, a tárgynegyedévében 1215 megkeresés érkezett az MNB ügyfélszolgálatához. Az ügyfelek leggyakrabban hitelezéssel, nem-életbiztosításokkal, valamint behajtással és követeléskezeléssel kapcsolatos kérdéskörökkel fordultak a jegybankhoz. A koronavírus-járvány nemzetgazdaságot érintő hatásainak enyhítése érdekében hozott gazdasági intézkedésekkel összefüggő pénzügyi kérdésekben az idei évben összesen 1834, a negyedévében 307 alkalommal keresték meg az ügyfelek az MNB ügyfélszolgálatát. A megkeresések leggyakrabban a törlesztési moratóriummal (348) és az NHP Hajrá konstrukcióval (257) kapcsolatban érkeztek. A kérelmek és megkeresések tematikus megoszlását a 8. ábra szemlélteti.

**8. ábra**  
Kérelmek és ügyfélszolgálati megkeresések főbb szolgáltatás típus szerinti megoszlása  
(2020. I-III. negyedév, db)



Forrás: MNB

## 4. Szanálás

### SZANÁLÁSI TERVEZÉS ÉS SZANÁLHATÓSÁG ÉRTÉKELÉSE

Az MNB, mint szanálási hatóság 2020. III. negyedévében egy jelentős határon átnyúló tevékenységet végző magyarországi székhelyű bankcsoport esetében kezdte meg a szanálhatóság értékelésére irányuló eljárás lefolytatásához kapcsolódó feladatok előkészítését. A szanálhatósági értékelés annak vizsgálatát jelenti, hogy egy jövőbeni válsághelyzet esetén vannak-e jelentős akadályai az adott intézménynél vagy csoportnál követendő válságkezelési stratégiának (felszámolás vagy szanálás).

### MREL-KÖVETELMÉNY ELŐÍRÁSA

A szanálási hatóságok kötelesek konszolidált és egyedi szinten megfelelő mennyiségű és minőségű szavatolótőkére és leírható, illetve átalakítható kötelezettségek tartására irányuló minimumkövetelményt (MREL-követelmény) előírni, amely instrumentumok egy esetlegesen bekövetkező válsághelyzetben szükségessé váló veszteségviselés céljából leírhatók, illetve a szanálást követően irányadó tőkekövetelmény helyreállítása céljából szavatolótőkévé alakíthatók. Az MREL-követelmény mértékének meghatározása határon átnyúló tevékenységet végző bankcsoportok esetében szanálási kollégium keretében történik, az MREL-követelmény teljesítésének kikényszerítése az adott tagállam szanálási hatósága, Magyarországon a szanálási feladatkörében eljáró MNB hatáskörébe tartozik.

Az MNB - a szanálási kollégium keretében elfogadásra került együttes határozatokban foglalt módon és mértékben - közigazgatási határozatokban kötelezett több magyarországi székhelyű intézményt az MREL-követelmény teljesítésére.

A koronavírus világjárvány kockázatainak ellensúlyozása és a bankszektor gazdasági növekedéshez való hozzájárulásának támogatása érdekében az MNB a 2020-ra tervezett MREL-követelmény szinteknek való megfelelést 2020. március hónap során 6 hónappal elhalasztotta, amely szakmapolitikai döntést az MNB a negyedév során hozott MREL követelmény teljesítésére kötelező határozatokban érvényesítette egyedi intézményi szinten.

2020. III. negyedévében az MNB feldolgozta és szükség esetén az érintett intézményekkel egyeztetve az intézmények éves rendszeres szanálási adatszolgáltatása során benyújtott adatokat a szanálási tervek 2020-2021. évben esedékes felülvizsgálata érdekében.

Az európai szanálási irányelv 2019. év folyamán hatályba lépett jelentős mértékű módosítása tagállami implementálásának határideje 2020. december 28. napja. Az implementálás érdekében Pénzügyminisztérium által előterjesztett, a pénzügyi közvetítőrendszer egyes elemeit érintő törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló törvénytervezet véleményezésében az MNB aktívan részt vett.

A törvénymódosításhoz kapcsolódóan az MNB megkezdte az MREL-követelmény számítására vonatkozó módszertana szakmai felülvizsgálatát, amely véglegesítésére a következő negyedévben, a törvényjavaslat elfogadását követően kerül sor.

Az MNB képviselői továbbra is aktívan részt vesznek a **Szanálási Alap és az Országos Betétbiztosítási Alap igazgatótanácsainak** munkájában.

A nemzetközi szanálási szakmapolitika jelentős előre lépéseket tett több területen is a **szanálási keretrendszer hatálya alá tartozó intézményi kör bővítése** érdekében. Az MNB szakértői továbbra is aktív résztvevői az Európai Bankhatóság szanálási tervezéssel és a szanálási eszközök gyakorlati alkalmazásának kérdéseivel foglalkozó munkacsoportjainak, valamint részt vállalnak a bankszanálás terén megszerzett tapasztalataik beépítésével az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatási Nyugdíjfelügyeleti Hatóságnak (European Insurance and Occupational Pensions Authority - EIOPA) a biztosítók szanálási keretrendszerének jövőbeni kiépítését célzó munkájában.

## 5. Nemzetközi tartalékok

2020 harmadik negyedévének végén az MNB nemzetközi tartalékainak nagysága 32,2 milliárd euro volt, ami 2,0 milliárd euro növekedést jelent a 2020. június végi 30,2 milliárd eurós értékhez képest.

A nemzetközi tartalékok alakulását elsősorban az alábbi tételek befolyásolták az elmúlt negyedév során:

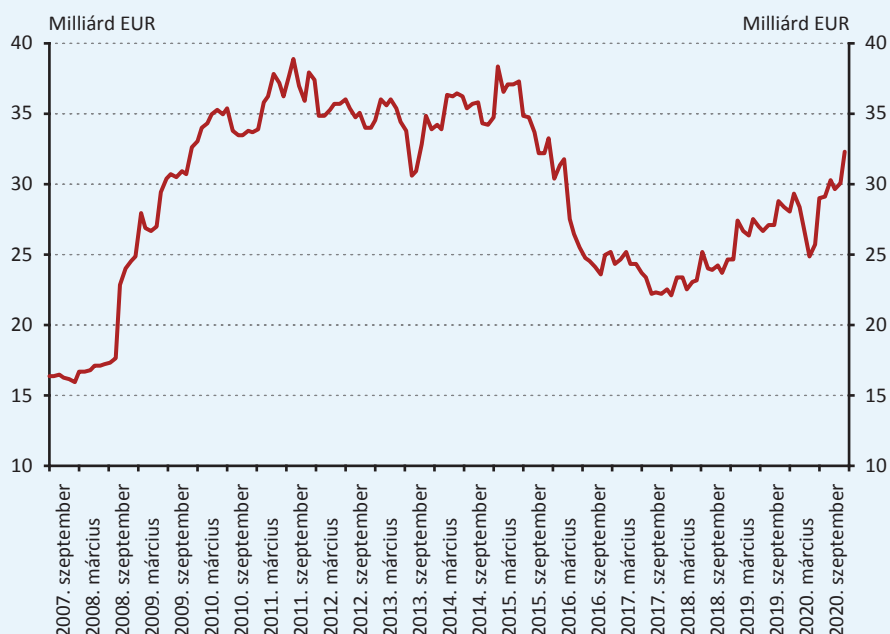
Az Államadósság Kezelő Központ (ÁKK) adósság törlesztési célú tételei (többek között a július 27-i CNY 1 milliárd névértékű kötvénylejárata, valamint a kötvényvisszavásárlások) illetve a Magyar Államkincstár (MÁK) devizakiadásai összességében mintegy 1 milliárd euróval mérsékeltek a devizatartalékokat.

A forint- és devizalikviditást nyújtó swap tenderek, illetve a Növekedési Hitelprogram harmadik szakaszának devizapillérehez köthető pénzmozgás is csökkentő tényező volt nettó 1,7 milliárd euro értékben.

A tartalékok növekedése irányába hatott az Európai Bizottságtól ebben a negyedévben érkezett mintegy 1,2 milliárd euro összegű nettó transzfer, valamint az ÁKK által szeptemberben összesen 62,7 milliárd JPY névértékben kibocsátott Samurai kötvények.

A negyedév végén meghirdetett eurolikviditást nyújtó swaptenderek finanszírozásához az MNB igénybe vette a nemzetközi szervezetekkel kötött repo keretszerződéseit.

**9. ábra**  
**A nemzetközi tartalékok nagyságának alakulása**  
(milliárd EUR)



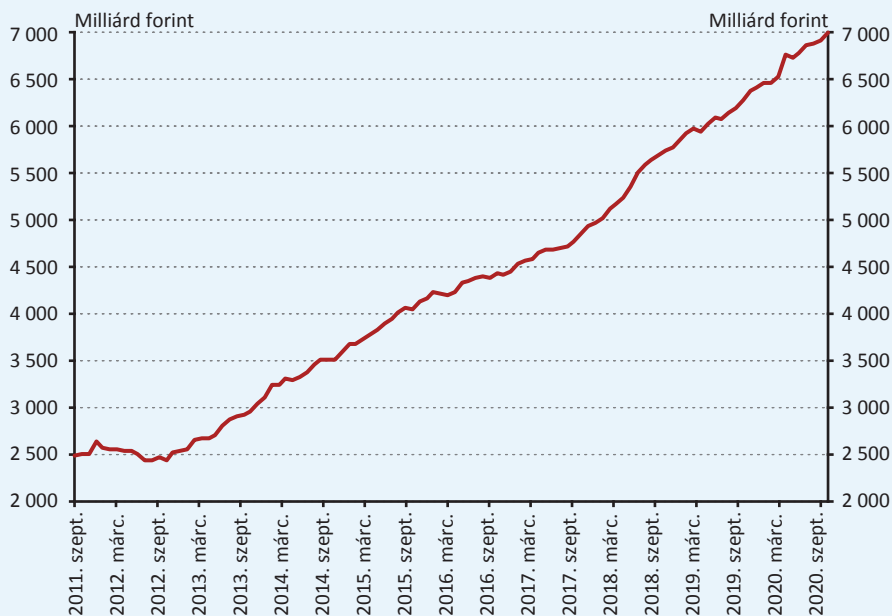
Forrás: MNB.

## 6. Készpénz-logisztikai tevékenység

### A FORGALOMBAN LÉVŐ KÉSZPÉNZ

A forgalomban lévő készpénzállomány értéke 2020. szeptember végén 6 924,9 milliárd forint volt. A szezonális hatások kiszűrésével a harmadik negyedéves érték a 2020. június végi adathoz képest 2 százalékos, azaz 130,3 milliárd forintos növekedést mutat. A koronavírus-járvány elleni védekezés során elrendelt korlátozások feloldását követően a készpénz-kereslet a harmadik negyedév folyamán normalizálódott, növekedési üteme a tavalyi év azonos időszakához képest lassult.

**10. ábra**  
A forgalomban lévő készpénz értéke a gazdaságban



Forrás: MNB.

## A FORGALOMBAN LÉVŐ BANKJEGYEK ÉS ÉRMÉK

### 2. táblázat

#### Forgalomban lévő bankjegyek és érmék<sup>5</sup>

(2020. szeptember 30-i és 2019. szeptember 30-i adatok)

Bankjegyek	2020				2019			
	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)		Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
20 000 forint	240,0	4 799,5	42,2	70,2	211,7	4 233,2	39,0	68,6
10 000 forint	175,5	1 755,1	30,8	25,7	166,0	1 660,1	31,0	26,9
5 000 forint	29,3	146,6	5,1	2,1	28,9	144,6	5,3	2,3
2 000 forint	23,8	47,6	4,2	0,7	24,5	49,0	4,5	0,8
1 000 forint	68,0	68,0	11,9	1,0	63,6	63,6	11,8	1,0
500 forint	32,8	16,4	5,8	0,2	45,7	22,8	8,4	0,4
<b>Összesen</b>	<b>569,3</b>	<b>6833,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>540,3</b>	<b>6173,2</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
Érmék	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)		Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
200 forint	169,4	33,9	8,1	41,9	162,3	32,5	8,2	42,2
100 forint	212,8	21,3	10,2	26,3	202,6	20,3	10,3	26,3
50 forint	207,2	10,4	9,9	12,8	196,5	9,8	9,9	12,8
20 forint	379,1	7,6	18,2	9,4	356,7	7,1	18,1	9,3
10 forint	425,1	4,3	20,4	5,3	402,8	4,0	20,4	5,2
5 forint	691,6	3,5	33,2	4,3	654,6	3,3	33,1	4,3
<b>Összesen</b>	<b>2 085,3</b>	<b>80,8</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>1 975,6</b>	<b>77,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Forrás: MNB.

A forgalomban lévő bankjegyek értéke 6 833 milliárd forint, mennyisége 569,3 millió darab volt 2020. szeptember 30-án. Ez értékben 11 százalékos, a mennyiséget tekintve pedig 5 százalékos növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest. A növekedés a húszszer, tízezer és az ezer forintosok esetében volt jelentős mértékű, ugyanakkor az ötszáz forintosok esetében a régi változatú bankjegyek bevonása (2019.10.31.) miatt csökkenés volt tapasztalható. A forgalomban lévő érmék értéke 80,8 milliárd forint, mennyisége 2 085,3 millió darab volt 2020. szeptember végén. Ez értékben és mennyiségben is közel 6 százalékos növekedést mutat 2019. szeptember végéhez képest. A forgalombővülés valamennyi címletet érintette. Lényeges tapasztalat, hogy 2020 folyamán az érme kereslet a koronavírus-járvány okozta negatív hatások következtében jelentősen visszaesett, az érmeállomány elmúlt években tapasztalt bővülési üteme megtorpant.

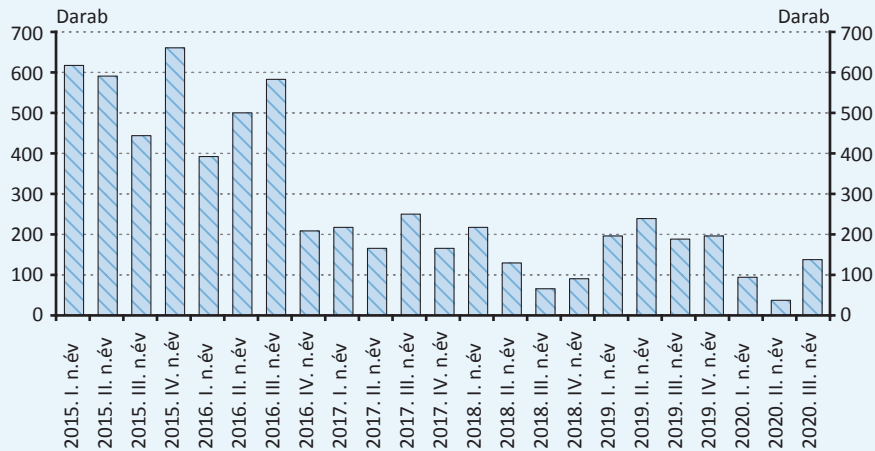
## A KÉSZPÉNZHAMISÍTÁS MEGELŐZÉSÉT, VISSZASZORÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉG

2020 harmadik negyedévének végéig a készpénzforgalomból 242 darab forinthamisítvány került kiszűrésre. Ez az adat a forinthez hasonló nemzeti valuták sorában továbbra is igen kedvezőnek tekinthető. A lefoglalt forint hamisítványok döntő többsége a 20 000 forintos bankjegyek közül került ki. A hamisítások módszereit változatlanul az irodai sokszorozós eszközök (színes fénymásolók, printerek) használata jellemzi. A rátekintésre esetenként megtévesztőnek bizonyuló hamisítványok, mind egyszerű érzékszervi vizsgálatokkal (tapintással, fény felé tartva átnézetben vagy mozgatással), mind pedig a pénztárakban alkalmazott kombinált UV-A és UV-C lámpa alatti ellenőrzéssel kiszűrhetők.

<sup>5</sup> A táblázat nem tartalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmék és emlékbankjegyek állományát, melyek névértéken a forgalomban lévő fizetőeszközök közé tartoznak.

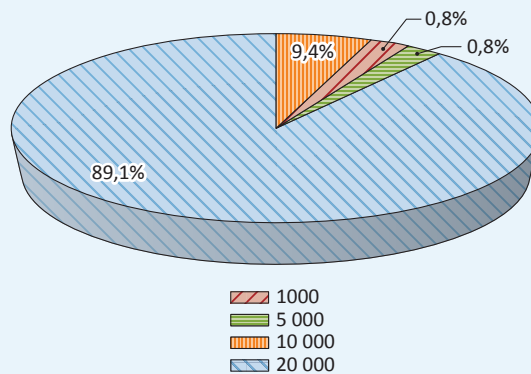


**11. ábra**  
A forint hamisításának negyedévenkénti alakulása



Forrás: MNB.

**12. ábra**  
A forintbankjegy-hamisítványok címletenkénti megoszlása 2020. III. negyedévben



Forrás: MNB.

A jegybank szakértői 3003 darab különböző valutahamisítványt, ezen belül 2888 darab hamis eurobankjegyet vizsgáltak meg 2020. szeptember végéig. A forgalomból kiszűrt eurobankjegyek számában bekövetkezett növekedés jelentős részben egyetlen esethez kapcsolható, így a teljes hazai készpénzforgalmat vizsgálva továbbra is megállapítható, hogy a hamis valuták előfordulása nem tekinthető számottevőnek.

## FORGALOMBA KERÜLT AZ ÚJ 100 FORINTOS ÉRME

2020. július 1-jén került a készpénzforgalomba - a 2019. október 1-jén rendelettel kibocsátott - új alapanyagú 100 forintos érme. A korszerűbb érme alapanyag alkalmazása az érme-elfogadó automaták stabilabb működése, valamint az ellátásbiztonság szempontjából is kedvezőbb helyzetet teremt. Az MNB kilenc hónapos felkészülési időt biztosított az érmebedobással működő automaták üzemeltetőinek annak érdekében, hogy felkészíthessék berendezéseiket az új alapanyagú 100 forintos érmék elfogadására.

Az új 100 forintos érme külső megjelenése és legfontosabb paraméterei (például átmérő, vastagság) változatlanok maradtak, ám az alapanyaguk acél helyett réz-nikkel-cink ötvözetre változott. Az eddig használt 100 forintos érmék továbbra is forgalomban maradnak.

## A BANKJEGYCSERÉT KÖVETŐEN IS ÁTVÁLTHATÓK A BEVONT RÉGI BANKJEGYEK

A Magyar Nemzeti Bank a 2014 és 2019 közötti időszakban megújította a korábban forgalomban lévő bankjegysorozatot és újratervezett, továbbfejlesztett, a pénzfeldolgozó gépek és automaták által támasztott készpénzforgalmi igényeknek jobban megfelelő, egyben a hamisítás ellen is korszerűen védett bankjegyeket bocsátott ki. A bevont forintbankjegyek nem veszítik el értéküket, mivel a bevonási határnapot követően minden bank- és postafiókban három évig, az MNB lakossági pénztárában pedig húsz évig válthatók át – azonos címletű – törvényes fizetőeszköze.

A 2000 és 5000 forintos bankjegyek korábbi verzióinak bevonására 2017. július 31-i határnapkal került sor, így 2020. július 31-ét követően már nem kötelesek a bank- és postafiók ezen bankjegyek díjmentes átváltására. Azonban saját üzletszabályzatukban a hitelintézetek és a posta továbbra is dönthetnek úgy, hogy - díj felszámítása mellett vagy anélkül - elfogadják ezen bankjegyeket. A régi 2000 forintosokból 3,8 millió, a régi 5000 forintosokból pedig 2,2 millió darab nem áramlott még vissza a jegybankba 2020. szeptember 30-án.

## EMLÉKÉRME-KIBOCSÁTÁS

A Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény értelmében Magyarországon kizárólagosan az MNB jogosult bankjegy- és érmekibocsátásra – ideértve az emlékbankjegyet és az emlékérmét is, amelyek Magyarország törvényes fizetőeszközei, de nem szolgálnak forgalmi célokat. A Magyar Nemzeti Bank – a külföldi jegybankok gyakorlatával összhangban – azzal a céllal bocsát ki emlékérmeket, hogy az ország életében jelentős történelmi, kulturális és tudományos évfordulókról, eseményekről és személyekről az utókor számára maradandó formában állítson méltó emléket.

2014-től minden nemesfém-ből készült emlékérmét olcsóbb alapanyagú, színesfém változatban is kibocsát az MNB, ezzel kedvezve azoknak az érdeklődőknek, akik egy-egy téma művészi megvalósítását mérsékeltebb áron szeretnék megvásárolni. Emellett az MNB és a Magyar Pénzverő Zrt. a fiatalabb korosztály érmegyűjtési kedvét kívánja ösztönözni azzal, hogy számukra is megfizethetővé teszi az emlékérmeket. Így a nemesfém-ből kivitelezendő emlékérmé-témák a nemesfém érmék veretével azonos érmeképpel, alacsonyabb – jellemzően 2000 forintos - névértékkel, színesfém változatban is elkészülnek. Az MNB 2020. évi emlékérmé-kibocsátási programja keretében az év első félévében öt tematikában („I. Ulászló aranyforintja”; „30 éve szabadon”; „A Magyar Tűzoltó Szövetség alapításának 150. évfordulója”; „Harsányi János születésének 100. évfordulója”; „Budapesti Értéktőzsde 30. évfordulója” alkalmából) összesen 11 emlékérmét bocsátott ki – melyből egy tematikában 50 forintos forgalmi érme emlékváltozat, illetve egy további témában 10 és 20 forintos forgalmi érme emlékváltozatok is megjelentek.

A III. negyedévben további 3 emlékérmé-kibocsátás történt, összesen 3 ezüst emlékérmé és ezek színesfém változatai jelentek meg. A pandémiás helyzet okozta változások miatt az eredeti programban szereplő XVI. Labdarúgó Európa-bajnokság, a XXXII. Nyári Olimpiai és XVI. Paralimpiai Játékok, Tokió; valamint az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus alkalmából megjelenő emlékérmék kibocsátása a 2021. évi emlékérmé-kibocsátási program keretében történik.

## EMLÉKÉRME-KIBOCSÁTÁS – SZINYEI MERSE PÁL EMLÉKÉRME

A Magyar Nemzeti Bank „Szinyei Merse Pál” elnevezéssel 10 000 forintos címletű ezüst, valamint 2000 forintos címletű színesfém változatban bocsátott ki emlékérméket 2020. július 4-én. Az emlékérmék a modern magyar festészet úttörőjének és iskolateremtőjének kettős évfordulója alkalmából – Szinyei Merse Pál születésének 175., halálának 100. évfordulóján jelentek meg. Az emlékérmék a magyar képzőművészet kiemelkedő alakjainak emléket állító tematikus gyűjtői sorozatot gazdagítják. Tervezőjük Szanyi Borbála szobrászművész.

Az **előoldal** központi motívuma Szinyei Merse Pál egyik legeredetibb képötletén alapul. Az 1882-es Léghajó című festményének egyszerűen megformált gömbmotívuma, illetve a levegőbe emelkedő ember képe akár a művészi szabadság és a gondolatok szárnyalásának szimbólumaként is felfogható. Az előoldal további kötelező éremképi elemei: az alsó éremmezőben három egymás alatti sorban a „MAGYARORSZÁG” és a „10 000”, illetve a „2000” értékjelzés és a „FORINT” felirat. Az értékjelzés számjegyeiben a léghajó gömbölyű formája köszön vissza. A ballontól balra a mikroírással készült biztonsági elemeket is tartalmazó „BP.” verdejegy, jobbra pedig a „2020” verési évszám olvasható.

A **tematikai oldalon** Szinyei Merse Pál 1897-es Önarckép bőrkabátban című festményének érmére adaptált ábrázolása látható. A motívumválasztás elősegíti az érmék ismeretterjesztő szerepének érvényesülését, hiszen a festő portréja kevésbé ismert. A hátoldalon rendhagyó módon, mintegy a fák törzsébe vájva, jelennek meg a feliratok: bal oldalon a „SZINYEI MERSE PÁL” felirat és a festő születési és halálozási évére utaló „1845–1920”-as évszámok, illetve jobb oldalon az érmetervező mesterjegye.

Mindkét emlékérme átmérője azonos, 37 mm, széle recézett. A 10 000 forintos címletű ezüst emlékérme 925 ezrelék finomságú ezüstdből készült, súlya 24 gramm. A 2000 forintos címletű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetből készült, súlya 23,7 gramm. Az ezüst emlékerméből tükörfényes (proof) kivitelben 5000 darab, a színesfém változathoz selyemfényes (BU) kivitelben 5000 darab került kibocsátásra.



## EMLÉKÉRME-KIBOCSÁTÁS – KISKUNSAGI NEMZETI PARK EMLÉKÉRME

A Magyar Nemzeti Bank „Kiskunsági Nemzeti Park” elnevezéssel 10 000 forintos címletű ezüst, valamint 2000 forintos címletű színesfém emlékermék kerültek kibocsátásra 2020. szeptember 2-án. Az emlékérme hazánk másodikként megalapított nemzeti parkjának állít emléket, mely idén ünnepli fennállásának 45. évfordulóját. A különleges, álló téglalap alakú emlékermék a 2010-ben indult, magyar nemzeti parkokat bemutató sorozat részeként jelentek meg – az Őrségi, a Duna-Dráva, a Duna-Ipoly és a Bükk Nemzeti Parkot követve. A 2020. évi emlékermék tervezője Kereszthury Gábor iparművész.

Az **emlékérme előoldalán** egy vízben álló, táplálkozó gulipán ábrázolása látható, a vízről visszatükröződő tükörképével. A madárfaj speciális élőhely-igénye miatt kiválóan jelképezi a Kiskunsági Nemzeti Parkra jellemző szikes tavakat. Az előoldalon találhatóak az emlékermék kötelező éremképi elemei: fent a „MAGYARORSZÁG”, alatta 2 egymás alatti sorban a „10 000”, illetve a „2000” értékjelzés és a „FORINT” felirat, a jobb alsó sarokban pedig a „BP.” verdejegy és a „2020” verési évszám. Az előoldal bal alsó sarkában, függőlegesen a „GULIPÁN” felirat olvasható.

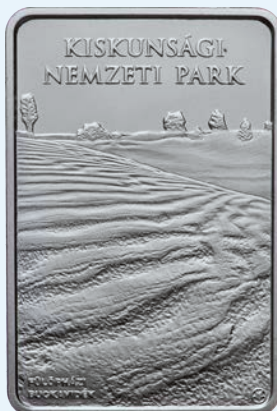
A **tematikai oldalon** a nemzeti park egy jellegzetes természeti képződményének, a Fülöpházi-buckavidék széltől barázdált felületű, mozgó homokbuckáinak az ábrázolása látható, a tájképet néhány fa és bokor egészíti ki a háttérben. Az alig 2000 hektáros Fülöpházi-buckavidék a Homokhátság hajdani arculatát leginkább őrző terület. Az ábrázolás felett, két vízszintes sorban a „KISKUNSAGI NEMZETI PARK” felirat, lent, bal oldalon, két vízszintes sorban a tájat jelölő „FÜLÖPHÁZI BUCKAVIDÉK” felirat olvasható, jobb oldalon az érmetervező mesterjegye látható.

Mindkét emlékérme mérete azonos, 39,60\*26,40 mm, széle sima. A 10 000 forintos címletű ezüst emlékérme 925 ezrelék finomságú ezüstdből készült, súlya 31,46 gramm. A 2000 forintos címletű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetből készült, súlya 27 gramm. Az ezüst emlékerméből tükörfényes (proof) kivitelben 5000 darab, a színesfém változathoz selyemfényes (BU) kivitelben 5000 darab került kibocsátásra.

## Kiskunsági Nemzeti Park emlékérmék



Ezüst emlékpénzérme



Színesfém emlékpénzérme



## EMLÉKÉRME-KIBOCSÁTÁS – ORSZÁGOS METEOROLÓGIAI SZOLGÁLAT EMLÉKÉRME

A Magyar Nemzeti Bank 2020. szeptember 25-én 10 000 forintos címletű ezüst, illetve 2000 forintos címletű színesfém emlékérmeket bocsátott ki az Országos Meteorológiai Szolgálat alapításának 150. évfordulója alkalmából. A jegybani kibocsátások több, mint fél évszázados történetében most először jelent meg négyzet alakú ezüst emlékérmek, a színesfém változat pedig nagy mérete miatt unikális. Az emlékérméket Molnár Mercédesz szobrászművész tervezte.

Az **előoldalon** a középmezőtől kissé balra – az Országos Meteorológiai Szolgálat logója alapján készült, sematikus ciklon-ábrázolás látható, melynek értelmezését a jobb oldalon lent olvasható „OMSZ” felirat segíti. Az előoldalon találhatóak az emlékérmék kötelező alaki kellékei, fent a „MAGYARORSZÁG” felirat, alatta két vízszintes sorban, jobbra rendezve a „10 000”, illetve a „2000” értékjelzés és a „FORINT” felirat. Az előoldal alján bal oldalon, két vízszintes sorban a „BP.” verdejel és a „2020” verési évszám látható.

A tematikai oldalon balatonai táj ábrázolása jelenik meg, időjárási ciklonhoz kapcsolódó frontrendszer hideg- és melegfrontjának szinoptikus térképi megjelenítésével kiegészítve. A hátlapon szereplő motívum utal arra is, hogy az OMSZ viharjelző rendszert működtet az ország legnagyobb tavainál. Az ábrázolásba illesztve, lent, jobb oldalon az érmetervező mesterjegye látható. A központi motívumot felül az „ORSZÁGOS METEOROLÓGIAI SZOLGÁLAT”, alul az „ALAPÍTVÁ: 1870” felirat keretezi.

Mindkét emlékérmek négyzet alakú, mérete 38,61x38,61 mm, széle sima. A 10 000 forintos címletű ezüst emlékérmek 925 ezrelék finomságú ezüsből készült, súlya 31,46 gramm. A 2000 forintos címletű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült, súlya 38,50 gramm. Az ezüst emlékpénzből tükörfényes (proof) kivitelben, a színesfém változattól selyemfényes (BU) kivitelben 5000-5000 darab készíthető.

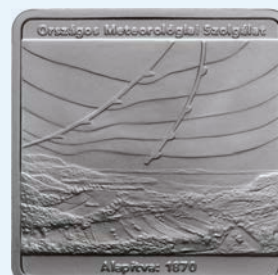
## Országos Meteorológiai Szolgálat emlékérmék



Ezüst emlékpénzérme



Színesfém emlékpénzérme



# 7. Pénzforgalom és értékpapír-elszámolás

## AZONNALI FIZETÉSI RENDSZERT ÉRINTŐ VÁLTOZÁSOK

Az indulást követően fél évvel, 2020. szeptember 1-jén már a következő szakaszába lépett a hazai azonnali fizetési szolgáltatás, mivel további tranzakció típusokkal bővült a feldolgozásra benyújtható tételek köre. A rendszer a 2020. március 2-i indulás óta megbízhatóan működik, így a kedvező üzemeltetési tapasztalatok alapján, az eredeti terveknek megfelelően lehetővé vált további, jellemzően vállalatok által használt tranzakció típusokat is feldolgozni a rendszerben. Ennek keretében a pénzforgalmi szolgáltatók által tömegesen feldolgozott átutalásokat (pl. vállalati köteget, rendszeres és értéknapos átutalások), illetve a vállalati köteget fizetési kérelmeket is be lehet küldeni az azonnali fizetési rendszerbe. Az MNB előzetes felmérése alapján a többletforgalom feldolgozására minden pénzforgalmi szolgáltató informatikai rendszere megfelelő kapacitástöbblettel rendelkezik, ugyanakkor az esetleges túlterhelési kockázatokat minimalizálja, hogy a jogszabályi előírás alapján ezeknek a tranzakcióknak a központi rendszerbe történő beküldése csak korlátozott, címzett intézményenként és másodpercenként egy tranzakciós sebességgel történhet. Az új lehetőségeknek köszönhetően hatékonyabbá válhat a vállalatok pénzforgalma is azáltal, hogy az általuk jellemzően köteget elindított átutalások is az év minden napján folyamatosan, néhány percen belül teljesülhetnek.

Mindezek mellett egyre intenzívebbé válik az alapszolgáltatásra épülő, innovatív fizetési megoldások fejlesztése is, ami nagymértékben hozzájárulhat ahhoz, hogy az online pénztárgép használatára kötelezetteket érintő, 2021. január 1-től életbe lépő jogszabályi előírás, miszerint kötelező az elektronikus fizetés lehetőségének biztosítása, teljesíthető legyen a lehető legtöbb esetben az azonnali fizetéssel is.

## A PSD2 ALKALMAZÁSA A NEGYEDÉV TAPASZTALATAI ALAPJÁN

Az ügyfelek megtapasztalhatták már korábban is, hogy a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatók 2019. szeptember 14-től bevezettek új, vagy az eddig használtakhoz képest további hitelesítési elemeket (például mobil alkalmazásban generált kódot) a banki alkalmazások eléréshez és a fizetési műveletek kezdeményezésének jóváhagyásához, fokozva ezzel a biztonságot és ügyelve arra is, hogy azok lehetőleg ügyfélbarát módon kerüljenek kialakításra.

## A FIZETÉSI KÁRTYÁKKAL KEZDEMÉNYEZETT ELEKTRONIKUS FIZETÉSI MŰVELETEK ERŐS ÜGYFÉL-HITELESÍTÉSE

Az Európai Bankhatóság által tavaly publikált véghatáridővel összhangban az MNB további átállási időt engedélyezett 2020. december 31-ig azon számlavezető pénzforgalmi szolgáltatók számára, akik ezt kérelmezték, a megfelelő és mégis ügyfélbarát erős ügyfél-hitelesítés bevezetésére.

Az érintett pénzforgalmi szolgáltatók számára az idei évre vonatkozóan rendszeres időközönként rendkívüli adatszolgáltatás került előírásra annak biztosítására, hogy az MNB nyomon követhesse a megvalósulás ütemét. Az adatszolgáltatások alapján megállapítható, hogy a szektor felkészültsége biztosítja, hogy hazánk a végső határidőig teljesítse a jogszabályi előírásokat a fizetési műveletek terén is.

## A PÉNZFORGALMI SZOLGÁLTATÁS NYÚJTÁSÁHOZ KAPCSOLÓDÓ ÚJ ADATSZOLGÁLTATÁSOK ELŐKÉSZÍTÉSE

Az MNB 2020 januártól vezette be az egységes dimenzionált szerkezetű, pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásához kapcsolódó adatszolgáltatásokat, amelyek a negyedévente megjelenő pénzforgalmi publikációk és elemzések alapjául szolgálnak, illetve az Európai Központi Bank és az Európai Bankhatóság felé küldendő egységes, nemzetközileg is összehasonlítható adatközlésekhez járulnak hozzá. A 2020. januári hatályba lépést követően első alkalommal 2020. október 30-án kell teljesíteni az új szerkezetű adatgyűjtéseket, visszamenőleg 2020. I - II. - III. negyedévekre együttesen.

Ahhoz, hogy a megfelelő adatszolgáltatás biztosítva legyen, továbbá a pénzforgalmi szolgáltatók számára megfelelő módon történjen meg az átállítás, több alkalommal is szakmai konzultációt biztosított az MNB az érintettek számára a negyedév során.

## PÉNZFORGALMI ÁLLÁSFOGLALÁSOK ÉS ELLENŐRZÉSEK

A harmadik negyedév során az MNB pénzforgalmi szolgáltatóktól, egyéb vállalkozásoktól és természetes személyektől érkezett megkeresések alapján közvetlenül 4 pénzforgalmi tárgyú állásfoglalást, illetve szakmai véleményt adott ki. Emellett az MNB a honlapján a pénzforgalmi irányelven alapuló rendelkezések értelmezésére indított „Gyakori kérdések és válaszok” oldalon összesen 2 alkalommal tett közzé új állásfoglalást.

2020. harmadik negyedévében módosításra került a pénzforgalom lebonyolításáról szóló MNB rendelet. A módosítással a másodlagos számlaazonosítókkal kapcsolatos egyes szabályok kerültek pontosításra, többek között egyértelmű lett, hogy az e-mail címeken, telefonszámokon és adószámokon/adóazonosító jeleken kívül egyéb egyedi azonosítók másodlagos számlaazonosítókénti használatában is megállapodhatnak a pénzforgalmi szolgáltatók az ügyfelekkel. Mindezekon túlmenően a módosítás nyomán lehetőség van arra, hogy ha az azonnali elszámolás központi infrastruktúrájának védelme lehetővé teszi, akkor másodpercenként egy fizetési kérelemnél nagyobb sebességgel is benyújthatók az azonnali fizetési rendszerbe kötegelt fizetési kérelmek.

2020 harmadik negyedévben pénzforgalmi ellenőrzés tárgy körben két témakörben 42 db adatszolgáltatást kért be folyamatos felügyelés keretében és egy új hatósági eljárást indított a jegybank.

## PÉNZFORGALOMMAL ÉS FIZETÉSI RENDSZEREKKEL KAPCSOLATOS PUBLIKÁCIÓK

Az MNB 2020. július 9-én immár kilencedik alkalommal publikálta Fizetési rendszer jelentését, amelynek célja, hogy átfogó képet nyújtson a hazai pénzforgalom és a felvigyázott pénzügyi infrastruktúrák működése vonatkozásában megfigyelhető tendenciákról, főbb kockázatokról, valamint arról, hogy az MNB milyen eszközöket mozgósított annak érdekében, hogy a pénzforgalom zavartalan lebonyolításával kapcsolatos alapvető feladatát megvalósítsa. A kiadvánnyal az MNB hozzájárul a pénzforgalommal, a pénzügyi infrastruktúrákkal kapcsolatos jegybanki tevékenység transzparenciájának növeléséhez, továbbá a pénzügyi kultúra fejlesztéséhez, ezáltal pedig a jelentést olvasók pénzforgalmi döntéseinek tudatosságához.

Az idei jelentésben megállapításra került, hogy az MNB által felvigyázott hazai pénzügyi infrastruktúrák 2019-ben is hatékonyan és biztonságosan működtek, magas rendelkezésre állással támogatták a pénz és tőkepiacok működését, ezzel hozzájárultak a pénzügyi stabilitás erősítéséhez. 2019-ben is folytatódott az elektronikus pénzforgalmi infrastruktúra fejlődése és a digitalizáció terjedése, amelynek hatására az elektronikus fizetési műveletek száma ismét jelentősen bővült, tovább csökkentve a készpénzes tranzakciók részarányát. Továbbá kiemelésre került az is, hogy a tendencia további támogatásához jelentősen hozzájárulhat az azonnali fizetési szolgáltatás 2020. március 2-i sikeres elindulása, amivel új időszámítás kezdődött a hazai pénzforgalomban.

## KONFERENCIÁK, SZAKMAI ELŐADÁSOK, KONZULTÁCIÓK ÉS SAJTÓTÁJÉKOZTATÓK

A Fizetési rendszer jelentés publikációjához kapcsolódóan 2020. július 9-én sajtótájékoztatóra került sor, amelynek keretén belül a Pénzügyi infrastruktúrák igazgatóság ismertette a jelentés főbb megállapításait.

Az MNB a PSD2 témakörében a koronavírus-járvány következményeként kialakult rendkívüli helyzetben online módon is, több szakmai előadást tartott.

## 8. Az MNB statisztikai tevékenysége

### MONETÁRIS ÉS PÉNZÜGYI STABILITÁSI STATISZTIKA

Az MNB havonta publikálja a hitelintézetek összevont mérlegének főbb számait. A 2020. augusztusi adatok alapján készített statisztikák 2020. október 1-jén jelentek meg.

A szezonálisan nem igazított tranzakciós adatok szerint a 2020. június - augusztus időszakban mind a háztartások, mind pedig a nem pénzügyi vállalatok nettó hitelfelvevők voltak.

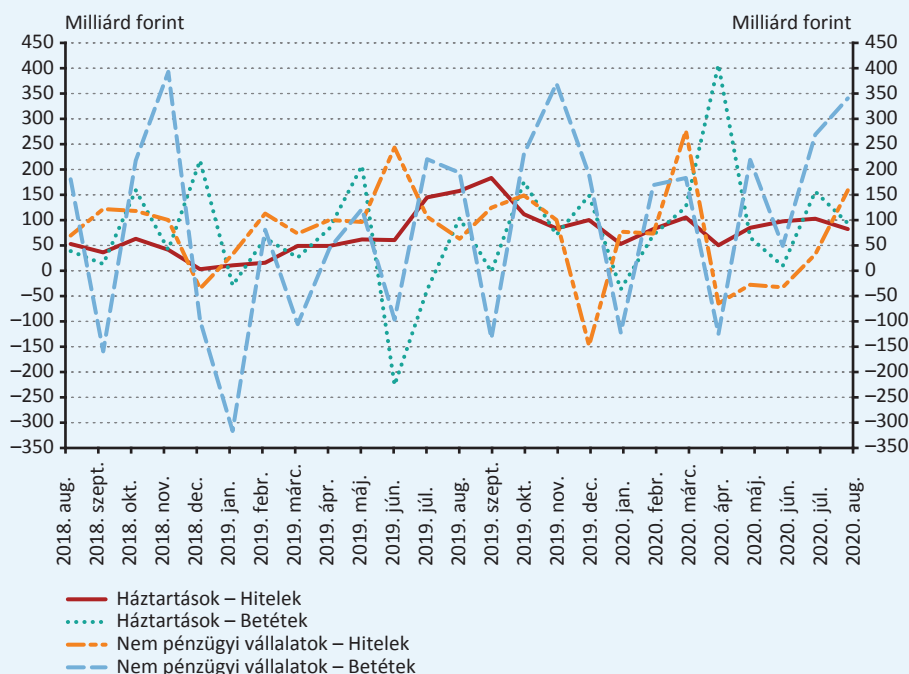
A háztartások hitelei tranzakcióból eredően mindhárom megfigyelt hónapban nőttek, a szektor (nettó) hitelfelvétele ebben az időszakban összesen 281,9 milliárd forintot tett ki. A 44/2019 (III.12.) Kormányrendelet alapján a lakossági ügyfelek számára a babaváró támogatáshoz kapcsolódóan nyújtott hitelek (továbbiakban: babaváró hitelek) tranzakciója 147,3 milliárd forint volt a megfigyelt időszakban.

A nem pénzügyi vállalatok hitelei esetében a júniusi csökkenés és a július-augusztusi növekedés eredőjeként 158,6 milliárd forintos tranzakciós növekedés jellemezte az időszakot.

Mindkét szektor betétállománya nőtt a megfigyelt hónapokban: a háztartások esetében összesen 259,6 milliárd forint, míg a nem pénzügyi vállalatok esetében összesen 657,3 milliárd forint nettó betételhelyezés volt megfigyelhető.

13. ábra

A háztartások és a nem pénzügyi vállalatok hitel- és betéttranzakciói a szezonálisan nem igazított adatok alapján



Forrás: MNB.

Szintén 2020. október 1-jén jelent meg a nem pénzügyi vállalati és háztartási hitel- és betétkamatlábakról szóló havi sajtóközlemény.

A közzétett adatok szerint a vizsgált időszak (2020. június – 2020. augusztus) alatt a háztartások által elhelyezett forintbetétek átlagos kamatlábai csökkentek, míg az eurobetétek esetében enyhe növekedés volt megfigyelhető az előző negyedévhez viszonyítva<sup>6</sup>. A háztartásoknak nyújtott forint lakáscélú hitelek átlagos hitelköltség mutatója emelkedett, míg a személyi hiteleket vizsgálva – elsősorban a 2020. március 18. után kötött fedezetlen fogyasztási hitelszerződésekre vonatkozó, 2020. december 31-ig érvényes kedvezményes THM kormányrendeleti előírás miatt – jelentős csökkenés volt tapasztalható a megfigyelt időszakban. A vizsgált negyedévben a babaváró hitelek új szerződéses összege 150,0 milliárd forint volt.

A nem pénzügyi vállalati szektor esetében a forintbetétek átlagos kamatlábai csökkentek, míg az eurobetétek kamatlábai lényegében nem változtak az előző negyedévhez képest. A forint hitelek esetében a kamatlábak csökkenése, míg az euro hiteleknél emelkedés volt megfigyelhető.

## FELÜGYELETI STATISZTIKA

Az MNB 2020. szeptember 9-én interaktív formában publikálta a hitelintézetek összesített prudenciális adatait 2020 I. félév végéig bezárólag tartalmazó sajtóközleményt.

Az MNB által felügyelt 12 bankcsoportból, 11 egyedi hitelintézetből és prudenciális szempontból hitelintézetnek minősülő 2 pénzügyi vállalkozásból, valamint 8 fióktelepből álló hitelintézeti szektor konszolidált eszközállománya 2020 II. negyedévében 2,1%-kal, 55.111 milliárd forintra nőtt, ami az egy évvel korábbi értéknél 24,3%-kal magasabb. A mérleg szerinti hitelállomány dinamikája mind a tárgynegyedévben (4,6%), mind az elmúlt egy évben (28,2%) meghaladta a teljes eszközállomány dinamikáját, így részesedése azon belül némileg emelkedett, 64,0%-ra. A forrásállományból 2020. II. negyedév végén 80,7%-kal részesedő betétállomány a tárgyidőszakban 1.063 milliárd forinttal, 44.480 milliárd forintra emelkedett. A bankszektor 2020 I. félévében konszolidált szinten elért 106 milliárd forintos nettó eredménye 32,8%-a az előző év ugyanezen időszakában elért eredménynek. A teljes hitelállomány NPL-rátája 2020 II. negyedévében ismét csökkent, 4,2%-ról 4,0%-ra. Ezzel a több évnyi folyamatos csökkenés trendje folytatódott, ami az I. negyedévben egy kis mértékű emelkedéssel átmenetileg megtört. A járványhelyzet várható gazdasági hatásaival összefüggésben az értékvesztés és céltartalék (ÉV&CT) állományának utóbbi években tapasztalható csökkenő trendje 2020. I. negyedévében megfordult, az emelkedés pedig 2020 II. negyedévében folytatódott. Az I. pilléres tőke megfelelési indexek 2020. II. negyedévében bekövetkezett, kis mértékű növekedése annak következménye, hogy a szektor összesített szavatoló tőke elemei az összesített I. pilléres tőke követelményének 1,2%-os csökkenésénél jóval kisebb mértékben (0,1%) csökkentek. Szektor szinten az I. pilléres teljes tőke megfelelési index (TMI) a tárgyidőszakban 220,6%-ról 223,2%-ra nőtt. A szektor likviditási helyzete, mind a hitel/betét (H/B) mutatót, mind a likviditásfedezeti rátát (LCR) tekintve, 2020. II. negyedév végén továbbra is megnyugtató volt.

A hitelintézetek nem konszolidáltan számított eszközállománya 2020. II. negyedévében 2,2%-kal, 1.010 milliárd forinttal nőtt, a negyedév végén elérve a 47.322 milliárd forintot. A hitelállomány lényegében stagnált (0,3%-kal nőtt), a tárgyidőszak végén 25.230 milliárd forintot tett ki; ezen belül a belföldi nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott hitelek állománya 2,0%-kal csökkent, a háztartásoké 3,5%-kal nőtt. Az ügyfelek betétállománya 2020. II. negyedévében 2,5%-kal, 25.894 milliárd forintra nőtt, ami a kötelezettségek (idegen források) 61,0%-a. A hitelintézetek 2020. I. félévi nettó eredménye 72 milliárd forint volt, ami 26,6%-a az előző év első félévi eredményének.

Az MNB 2020. augusztus 27-én publikálta a pénztárak 2020. I. féléves prudenciális adatait és a kapcsolódó tájékoztatót. Az önkéntes nyugdíjpénztári vagyont 1.517 milliárd forintot tett ki 2020. I. félév végén, mely a koronavírus járvány okozta kedvezőtlen befektetési környezet hatására 0,6 %-os csökkenést mutat a 2019. év végi állományhoz képest. Az önkéntes nyugdíjpénztári, magánnyugdíjpénztári, valamint az egészség- és önszegélyező pénztári taglétszámban, egyik pénztártípus esetében sem történt érdemi változás.

<sup>6</sup> A kamatláb ebben az elemzésben a teljes vizsgált időszakra vonatkozó átlagkamatlábát jelenti.



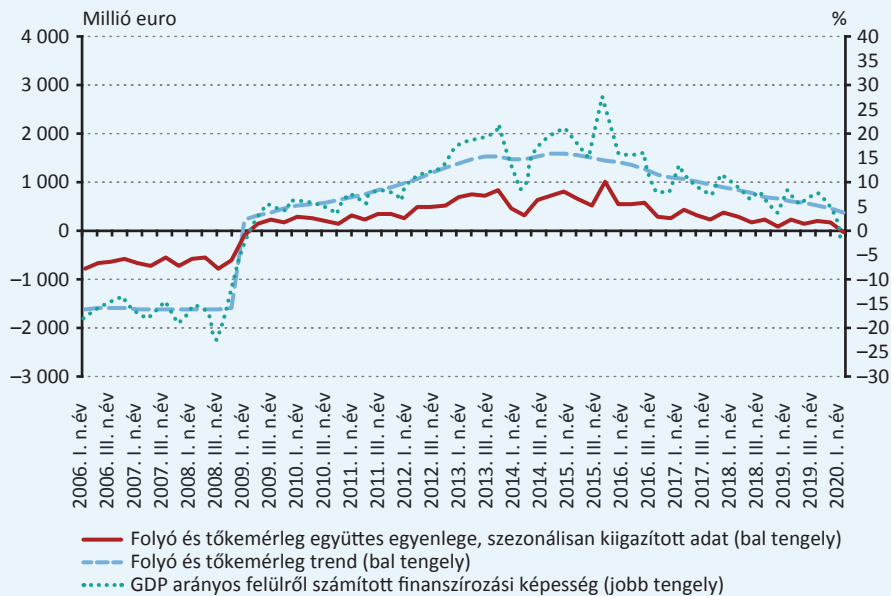
A biztosítók 2020. II. negyedéves prudenciális adatait tartalmazó tájékoztató interaktív formában, 2020. szeptember 4-én került publikálásra. 2020. II. negyedév végén a biztosítóintézetek szerződésállománya meghaladta a 14,38 millió darabot, mely 1,4%-os emelkedést jelent az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A szektor 2020. II. negyedéves díjbevétele 276,7 milliárd forint volt, amely 0,6%-kal haladja meg az előző év ugyanazon időszakának értékét. A Szolvencia II kockázatalapú tőkekövetelmény szerinti, a szektor egészére az egyedi adatokból összesítve számított szavatoló-tőke-feltöltöttségi szint 2020. II. negyedévben 213,5%, mely az előző év azonos időszakához képest 9,5 százalékpontos csökkenést mutat.

## FIZETÉSIMÉRLEG-STATISZTIKÁK

Az MNB 2020. szeptember 21-én első alkalommal publikálta a 2020. II. negyedéves fizetésimérleg- és külfölddel szembeni állományi statisztikákat, valamint revideálta a 2017., 2018. éves, a 2019 I-IV. negyedéves és 2020. I. negyedéves adatokat.

2020 II. negyedévében a külfölddel szembeni nettó finanszírozási igény (a folyó fizetési mérleg és a tőkemérleg együttes egyenlege) kiigazítás nélküli értéke 190 millió euro volt (71 milliárd forint). A szezonális hatások kiszűrésével a mutató 146 millió euro (13 milliárd forint), a negyedéves GDP 0,5 %-a.

**14. ábra**  
A külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség milliő euróban (bal tengely) és a negyedéves GDP arányában (jobb tengely)



Forrás: MNB.

2020. június végén a jegybanki tartalékok értéke 30,2 milliárd euro volt. A közvetlentőke-befektetésen belül elszámolt adósságot nem tartalmazó nemzetgazdasági nettó adósságállomány 2020. június végén 11,3 milliárd euro (az utolsó négy negyedéves GDP arányában 8,2 %) volt.

## PÉNZÜGYI SZÁMLÁK

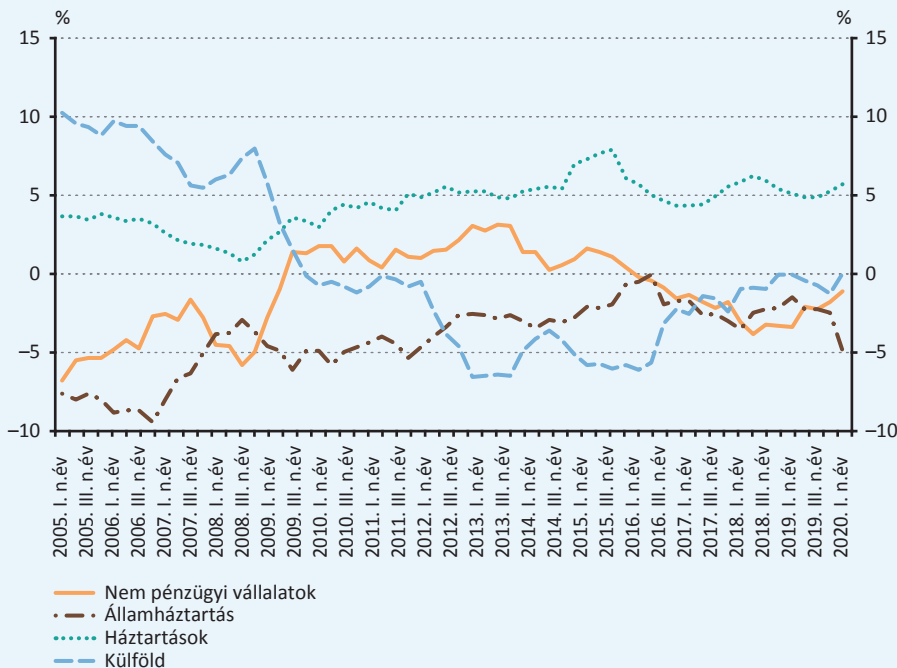
Az MNB 2020. október 1-jén jelentette meg a 2020 II. negyedévre vonatkozó teljes körű pénzügyi számlákat. A sajtóközlemény és a kapcsolódó adatsorok az államháztartási és a háztartási szektor előzetes pénzügyi számláinak frissítése mellett bemutatták a pénzügyi és nem pénzügyi vállalatok, a nonprofit intézmények, valamint a külföld Magyarországgal kapcsolatos pénzügyi vagyónát és finanszírozási folyamatait is.

Ennek alapján a 2020 II. negyedévével záruló egy évben az államháztartás nettó finanszírozási igénye a GDP 4,7 %-át tette ki, a háztartások nettó finanszírozási képessége a GDP 5,7 %-át, a nem pénzügyi vállalatok nettó finanszírozási igénye a GDP

1,0 %-át, a külföld nettó finanszírozási képessége pedig a GDP 0,1 %-át érte el ebben az időszakban. 2020 II. negyedévének végén az államháztartás bruttó, konszolidált, névértéken számításba vett (maastrichti) adóssága a GDP 68,7 %-a volt, az Eximbank tartozásaival együtt pedig 70,3 %-ot tett ki.

### 15. ábra A fő szektorok nettó finanszírozási képessége a GDP arányában

(utolsó négy negyedév egyenlege/utolsó négy negyedév GDP-je)



Forrás: MNB.

A teljes körű pénzügyi számlák összeállításával egyidejűleg a Központi Statisztikai Hivatal a Pénzügyminisztériummal és az MNB-vel együttműködve elkészítette az Európai Bizottságnak szóló EDP-jelentést, amely az államháztartás hiányára és adósságára vonatkozó fő statisztikai mutatókat tartalmazza. A jelentésben az Eurostat döntésének megfelelően az Eximbank is az államháztartás részeként kerül feltüntetésre, ami az államháztartás nettó finanszírozási igényét és maastrichti adósságát kismértékben módosítja. Az EDP-jelentés adatai a tavaszi jelentéstétel óta csak minimális mértékben változtak a beérkezett új információk hatására. Az intézmények közötti munkamegosztás alapján az MNB az államháztartás pénzügyi vagyonával, az államadóssággal és az államháztartás finanszírozásával kapcsolatos adatösszeállítást és adatszolgáltatást végzi.

**IDŐKÖZI JELENTÉS**

2020. november 30.

Nyomda: Prospektus Kft.

8200 Veszprém, Tartu u. 6.

mnb.hu

©MAGYAR NEMZETI BANK

1054 BUDAPEST, SZABADSÁG TÉR 9.